

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 5-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти**

**(автори-укладачі Черничко С. С., Певсе А. А., Кордонець О. О.,
Барань Є. Б., Чонка Т. С, Павлович Ю. П., Беца С. Д., Кантор С. І.,
Кейзі-Бак С. В., Копас І. А., Павлович О. М., Стець М. М., Чейке О. С.)**

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Пояснювальна записка

Проект модельної навчальної програми розроблений для всього рівня базової середньої освіти (5 – 9 класи) мовно-літературної освітньої галузі з української мови для класів з навчанням угорською мовою на основі чинної програми з урахуванням змін, внесених у 2017 році (Укладачі: А.М.Галас, А.Ю.Лукач, Т.Д.Гнаткович, Є.Е.Борисова, К.М.Лавер) та базується на вимогах Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898, та на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України №235 від 19 лютого 2021 року.

Робоча група, яка здійснила розроблення модельної програми, – науковці-філологи та викладачі-практики з досвідом викладання української мови в класах з угорською мовою навчання:

С.С. Черничко, доктор з гуманітарних наук, професор, ректор Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II; *А.А. Певсе*, методист Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти філії м. Берегова, ст. викладач кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II; *О.О. Кордонець*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II; *Є.Б. Барань*, доктор філософії, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II; *Т.С. Чонка*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, учитель-методист; *Ю.П. Павлович*, кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II; *С.Д. Беца*, учитель української мови і літератури Фахового коледжу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, *С.І. Кантор*, учитель української мови і літератури Великодобронського ліцею Великодобронської сільської ради; *С.В. Кейзі-Бак*, учитель української мови і літератури Гатянського ліцею імені Вільмоша Ковача; *І.А. Копас*, учитель української мови і літератури Дерценської загальноосвітньої школи I-III ступенів Мукачівської міської ради; *О.М. Павлович*, учитель української мови і літератури Мужіївського ліцею імені Яноша Гуняді; *М.М. Стець*, учитель української мови і літератури Боржавської гімназії Берегівської міської ради; *О.С. Чейке*, учитель української мови і літератури Оросіївської гімназії Берегівської міської ради.

Модельна навчальна програма – документ, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів

навчання учнів, зміст навчального предмета та види навчальної діяльності учнів.

Основною *метою* навчання української мови для класів з угорською мовою навчання, як і метою мовно-літературної освітньої галузі, є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень, а також формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями вільно, комунікативно доцільно використовувати лексичні, фразеологічні, граматичні та стилістичні засоби української мови в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

Реалізація мети передбачає такі *завдання*:

- забезпечення засвоєння акцентуаційних, орфоепічних і графічних норм української мови та окремих правописних її норм;
- формування стійких орфографічних і пунктуаційних навичок;
- формування вміння та навички слухання, читання, письма й говоріння українською мовою;
- формування умінь і навичок застосування здобутих мовних знань у різних комунікативних ситуаціях з певними комунікативними настановами;
- забезпечення засвоєння основ базової української лексики, необхідної для спілкування.
- виховання в учнів поваги до державної мови, стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови;
- надання учням глибоких і системних знань з основних розділів науки про українську мову;
- забезпечення належного рівня комунікативної компетентності;
- для психологічної підтримки діяльності учнів – стимулювання до висловлення, використання різних способів виконання завдань без побоювань помилитися, отримати неправильну відповідь тощо;
- прилучення через мову до культурних надбань українського народу.

Програма ґрунтується на таких *принципах*:

- практична спрямованість та комунікативна орієнтація навчання;
- взаємозв'язок комунікативних, освітніх і виховних завдань;

- взаємопов'язаний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності;
- відбір і організація навчального матеріалу з урахуванням специфіки володіння українською та угорською мовами учнями класів з угорською мовою навчання;
- принцип наступності між початковою та базовою освітою; між класами у межах закладу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

До ключових компетентностей належать:

- 1) Вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість і фінансова грамотність.

Компетентнісний потенціал предмета

<i>№</i>	<i>КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ</i>	<i>ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ І СТАВЛЕНЬ ПРИ ЗАСВОЄННІ ПРЕДМЕТА</i>
1.	Вільне володіння державною мовою (ВВДМ)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сприймати (зокрема читати) інформаційні та художні тексти класичної та сучасної літератури (української і зарубіжних), розуміти, перетворювати, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати інформацію;

		<ul style="list-style-type: none"> • висловлювати думки, почуття, погляди в усній та письмовій формах; • використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних міжособистісних, соціальних і культурних контекстах; • дотримуватися культури мовлення та норм мовленнєвого етикету, враховувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб; • адаптуватися до змінюваних умов спілкування, розв'язувати нестандартні завдання з використанням потенціалу української мови та відповідних комунікативних стратегій. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • цінування української мови як чинника національної та громадянської ідентичності; • готовність спілкуватися державною мовою; • прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя.
2.	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами (ЗСРІМ)	<p><i>Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) мовою</i></p> <p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сприймати (зокрема читати рідною мовою), розуміти, перетворювати, аналізувати та інтерпретувати, оцінювати інформацію; • висловлювати думки, почуття, погляди в усній та письмовій формах рідною мовою; • адаптуватися до умов спілкування в багатомовному середовищі з використанням потенціалу рідної мови та відповідних комунікативних стратегій, враховувати культурні та особистісні відмінності

		<p>співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб.</p> <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • цінування рідної мови як чинника етнокультурної ідентичності; • готовність спілкуватися рідною мовою; • потреба в читанні рідною мовою. <p><i>Здатність спілкуватися іноземними мовами</i></p> <p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати власний мовленнєвий досвід для вивчення іноземних мов; • пояснювати роль/значення мовних явищ та системи понять, за допомогою яких формується картина світу носіїв іноземної мови; • використовувати у разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів; • використовувати іноземні мови для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • готовність до міжкультурного діалогу; • розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного спілкування; • відкритість до вивчення іноземних мов; • готовність спілкуватися іноземними мовами; • дотримання культури спілкування, прийнятої в сучасному суспільстві, повага до культурних та особистісних відмінностей співрозмовників, усвідомлення та урахування переваг та/або обмежень окремих груп чи осіб, виявлення розуміння і співпереживання;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя; • розуміння потреби популяризації України у світі засобами іноземних мов.
3.	Математична компетентність (МК)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; • формулювати визначення, логічно обґрунтовувати висловлену думку; • перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема) для вирішення комунікативних завдань. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем.
4.	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (КПН)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів, зокрема іноземної мови. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку.
5.	Інноваційність (І)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення; • мобілізувати ресурси (зокрема нематеріальні та цифрові) через комунікацію для провадження інноваційної діяльності;

		<ul style="list-style-type: none"> ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших осіб.
6.	Екологічна компетентність (ЕК)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> використовувати потенціал текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо висвітлення діяльності людини як частини природи; використовувати комунікативні стратегії для реалізації екологічних проєктів, формування екологічної культури та забезпечення сталого розвитку суспільства. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> інтерес до здобутків українських і зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства;
7.	Інформаційно-комунікаційна компетентність (ІКК)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> використовувати різні види сприймання текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для пошуку, обробки, аналізу та добору інформації; діяти за алгоритмом у процесі складання плану для розв'язання комунікативних завдань; комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі; розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації; розпізнавати маніпулятивні технології та протистояти їм; використовувати сучасні цифрові технології для розширення

		<p>читацького досвіду та кола читацьких інтересів.</p> <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі; • прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі; • готовність дотримуватися авторських прав; • прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій.
8.	<p>Навчання впродовж життя (НВЖ)</p>	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати власні комунікативні потреби, цілі та способи їх досягнення; • використовувати ефективні прийоми вивчення державної/рідної/іноземної мови з урахуванням власного стилю навчання; • постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових. • здійснювати самооцінку результатів діяльності, рефлексію; • користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію; • руйнування власних мовних і комунікативних бар'єрів, усвідомлення та подолання стереотипів; • розуміння ролі читання текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) українських і зарубіжних авторів для гармонійного розвитку і самовдосконалення;

		<ul style="list-style-type: none"> • прагнення збагачувати читацький і мовленнєвий досвід.
9.	Громадянські та соціальні компетентності (ГСК)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аргументовано і грамотно висловлювати власну громадянську позицію; • використовувати комунікативні навички та багатомовність для ведення міжкультурного діалогу; • уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях та діях; • критично оцінювати інформацію з різних джерел, формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири, спираючись на цінності українського народу, його історико-культурні надбання і традиції в європейському ціннісному контексті. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів; • шанування української культури, толерантне ставлення до інших культур; • плекання українських національних цінностей, повага до цінностей інших народів і культур; • відкритість до культурного різноманіття за допомогою вивчення мови (мов) та здійснення міжкультурної комунікації; • повага до права та законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державної; • утвердження права на власну думку.
10.	Культурна компетентність (КК)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати мову для духовного, культурного та національного самовираження;

		<ul style="list-style-type: none"> • читати, аналізувати та інтерпретувати тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) українських і зарубіжних авторів; • сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів; • використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду; • створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду і почуттів та використанням відповідних художніх засобів; • добирати тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • потреба в читанні художньої літератури для задоволення та рефлексії над прочитаним; • цінування художньої літератури як мистецтва слова в контексті духовних надбань людства; • відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • зацікавленість світовими культурними здобутками; • готовність сприймати літературний твір як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій у часі та просторі.
11.	Підприємливість і фінансова грамотність (ПФГ)	<p><i>Уміння:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію державною/ рідною/

		<p>іноземною мовою для розвитку ідеї та її реалізації;</p> <ul style="list-style-type: none">• презентувати власну ідею та ініціативи зрозуміло, грамотно, з використанням доцільних виражальних засобів;• використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій і рішень;• описувати державною/ рідною/ іноземною мовою власні вміння та компетентності стосовно варіантів кар'єри, розвитку підприємницьких і соціальних ініціатив;• пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі літературних творів українських і зарубіжних авторів;• обговорювати й планування доходи та витрати за допомогою ефективних комунікативних стратегій;• використовувати фінансові документи. <p><i>Ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• готовність брати відповідальність за себе та інших осіб;• відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку;• розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації, зокрема у професійній кар'єрі та діловому середовищі;• усвідомлення важливості володіння державною мовою та спілкування рідною/іноземною мовою для забезпечення добробуту і фінансового успіху;• готовність обстоювати важливість збільшення доходу, ощадливості та раціонального використання коштів.
--	--	--

Кожен із курсів для певного класу складається з чотирьох змістових ліній (мовної, мовленнєвої, соціокультурної й діяльнісної), які логічно розміщені у структурі модельної навчальної програми. Мовленнєва, соціокультурна та діяльнісна змістові лінії містять приблизний перелік видів навчальної діяльності, що доцільно проводити під час вивчення тієї чи іншої мовної теми. Саме ці лінії формують комунікативну компетентність учня з рідною мовою угорською та сприяють формуванню вторинної мовної особистості.

Мовленнєва змістова лінія передбачає формування комунікативної компетентності учня шляхом розвитку й удосконалення вмінь в основних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі) та реалізацію вторинної мовної особистості. У процесі формування комунікативних умінь учень повинен навчитися вибирати мовні засоби відповідно до стилю, типу і жанру мовлення з урахуванням ситуації спілкування, дотримання мовленнєвого етикету та культури спілкування. Мовленнєва змістова лінія повинна посідати чільне місце у програмі для учнів-угорців, адже саме вона сприяє глибокому та усвідомленому засвоєнню мовних одиниць різного рівня та забезпечує можливість вироблення повноцінних комунікативних навиків як письмового, так і усного мовлення. Саме з цією метою в Програмі акцентовано увагу на розвитку мовлення не лише на спеціально відведених для цього уроків, але й на кожному уроці мови. Змістове ж наповнення є суто рекомендаційним, адже воно має бути комплексним, компаративним та культурологічним, а отже, учитель має враховувати теми, які паралельно вивчаються на уроках рідної мови та літератури, української та світової літератур.

Мовна змістова лінія скерована на формування мовної компетентності, а саме знань про систему української мови, які є основою для правильного уявлення про мовну картину світу, усвідомлення структурної єдності мови, опанування її граматичними засобами, що є необхідною умовою оволодіння літературним мовленням сучасної української мови. *Соціокультурна* змістова лінія передбачає формування соціокультурної компетентності учня у процесі вивчення української мови як державної шляхом створення та розвитку інтересу до України, українського народу, його історичного минулого та сучасного життя, ознайомлення зі звичаями і традиціями, духовними скарбами і видатними постатями, із загальнолюдськими моральними нормами. *Діяльнісна* змістова лінія передбачає усвідомлення учнями власної пізнавальної діяльності. Ця змістова лінія реалізується через систему завдань і вправ комплексного характеру, що забезпечує цілеспрямоване набуття учнями досвіду комунікативної діяльності.

Описана тематика мовної змістової лінії, яка подається за лінійним принципом, що доповнюється реалізацією системи міжпредметних і

внутрішньопредметних зв'язків, які зумовлюють систематичне й різнобічне збагачення словникового запасу й граматичної будови мовлення учнів лексико-фразеологічними, граматичними, стилістичними засобами, удосконалення мовних і мовленнєвих умінь і навичок, умінь користуватися різними лінгвістичними словниками.

Програма охоплює систематичний курс мови – від фонетики до синтаксису та стилістики, дає змогу отримати знання та удосконалювати комунікативно-мовленнєві уміння учнів, передбачає постійну роботу над підвищенням рівня культури мовлення; розвиток умінь учнів створювати власні висловлювання різних типів та на різні теми.

За типологією українська мова належить до флективних мов, угорська – до аглютинативних, тому дається важко учням-угорцям вивчати українську. При організації навчання української мови в класах з угорською мовою навчання маємо звертати більше уваги на системне зіставлення, пояснення, повторення особливостей кожної мови.

Маємо брати до уваги, що для угорськомовних учнів державна мова не є рідною, тому рівень володіння українською мовою не однаковий з однолітками, для яких державна мова є рідною. Відповідно, варто приділити більшу увагу збагаченню лексичного запасу учнів та розвитку їхнього мовлення протягом усього курсу навчання мови. З цією метою у Програмі види навчальної діяльності було підібрано із врахуванням особливостей української та угорської мов, що належать до різних мовленнєвих груп, з необхідним акцентуванням на специфіці кожної з мов на всіх рівнях: фонетичному, лексичному та граматичному.

Основним шляхом реалізації програми навчального предмета є урок української мови. Мета даного типу уроку – це не лише засвоєння учнями певного мовознавчого матеріалу, а насамперед формування мовленнєвих компетенцій, які здатні забезпечити комфортне перебування в суспільному мовленнєвому просторі, що є особливо важливим для учнів-угорців, які розмовляють українською лише на уроках мови та літератури.

Рекомендуємо застосування інформаційно-комунікаційних технологій, залучення інтернет-ресурсів та матеріалів засобів масової інформації, а також сучасних технічних засобів передачі інформації: проекторів, аудіосистем, телевізорів, плеєрів, інтерактивних дошок, Web-камер, ПК і т. д..

Для формування очікуваних результатів навчання з метою поглибленого й усвідомленого сприйняття матеріалу та спрямування учнівської молоді не стільки на запам'ятовування термінів, понять, правил, законів, явищ тощо, скільки насамперед на розуміння сутності, логіки, поступовості й послідовності виникнення, формування, розвитку тих чи тих процесів, подій, явищ і взаємодій, варто застосовувати на уроках української мови інноваційні прийоми та технології, зокрема:

- технологію розвитку критичного мислення (асоціативний ряд; опорний конспект; інсerti (інтерактивна система запису для ефективного читання і роздуму); мозкова атака; групова дискусія; читання з зупинками і питання Блума; «Просунута лекція»; кластери; сінквейн; есе; переплутані логічні ланцюжки; лінгвістичні карти; алюзія (натяк), дослідження тексту; робота з тестами; смисловий мурашник; нетрадиційні форми домашнього завдання;

- технології активного навчання;
- технології особистісно-орієнтованої освіти;
- інформаційні (комп'ютерні, мультимедіа, мережні, дистанційні) технології

- проєктні технології;
- креативні технології;
- ігрові технології: імітаційні; операційні; виконання ролей;
- етнопедagogічні технології;
- колективні та групові методи навчання;
- тренінги;
- коучинг.

Комп'ютер і засоби мультимедіа застосовуються на уроках з метою:

- формування міцних орфографічних і пунктуаційних умінь і навичок;
- збагачення словникового запасу;
- оволодіння нормами літературної мови;
- знання лінгвістичних і літературознавчих термінів;
- формування загальнонавчальних умінь і навичок.

Рекомендуємо використання таких форм роботи з інтерактивною дошкою:

- робота з текстом і зображеннями;
- створення заміток за допомогою електронного чорнила;
- колективний перегляд електронних енциклопедій і хрестоматій;
- колективна робота з завданнями електронних освітніх програм;
- колективна робота з електронними освітніми ресурсами;
- створення за допомогою шаблонів і зображень власних завдань для занять;

- демонстрація і нанесення заміток поверх освітніх відеокліпів;
- демонстрація презентацій, створених учнями;
- використання електронних інтерактивних освітніх ресурсів.

5-й клас
(140 год., 4 год на тиждень)
(10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя.
Обов'язкові види роботи виділені позначкою ***.
Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<i>Мовна змістова лінія / Мовленнєва змістова лінія / Соціокультурна змістова лінія / Діяльнісна змістова лінія</i>		
ВСТУП. ДЕРЖАВНА МОВА Й ІНШІ МОВИ СВІТУ (2 год.)		
<p><i>Предметні компетентності</i> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>сприймає</i> усну інформацію; • <i>розуміє</i> роль української мови як державної в Україні; • <i>знає</i>, що існує багато мов на світі; • <i>уживає</i> відповідну до ситуації спілкування лексику <p><i>Ключові компетентності</i> ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>	<p>Чому потрібно вчити і знати державну мову? Інші мови світу. Якою мовою спілкуються у вашому місті, селі? Якою мовою або якими мовами ви розмовляєте у вашій родині?</p>	<p>Мова – найбільша духовна цінність народу. Виконання вправ з розвитку зв'язного мовлення на тему «Україна – наш рідний край». Використання крилатих висловів та цитат відомих українських письменників. Слухання розповіді учителя або однокласників. Відповідь на питання вчителя в ході бесіди. Діалог в парі. Сприймання на слух та записування коротких висловів про мову. Дискусія в малій групі.</p>

СПІЛКУВАННЯ І МОВЛЕННЯ. ТЕКСТ (6 год.)

<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>сприймає</i> усну інформацію;• <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> різні думки в простих почутих повідомленнях;• <i>передає</i> простими фразами зміст повідомлення;• <i>розпізнає</i> поняття мовлення, види мовленнєвої діяльності, усна і писемна, монологічна і діалогічна форми мовлення, основні відомості про текст, стилі мови, типи і жанри мовлення; вимоги до мовлення; спілкування;• <i>здійснює</i> усі види мовленнєвої діяльності;• <i>дотримується</i> основних правил спілкування, мовленнєвого етикету;• <i>визначає</i> тему і головну думку доступного за змістом тексту;• <i>добирає</i> заголовок до тексту;• <i>ділить</i> текст на абзаци;	<p>Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).</p> <p>Види мовлення (монологічне і діалогічне; усне і писемне). Найважливіші вимоги до культури мовлення.</p> <p>Текст. Тема і головна думка тексту. Поділ тексту на абзаци. План готового тексту.</p>	<p>Відомості про звичаї і традиції рідного краю. Виконання вправ з розвитку зв'язного мовлення на тему «Народні звичаї і традиції – важливий чинник у формуванні екології душі та бережливого ставлення до природного довкілля». Аудіювання (слухання, розуміння): слухання нескладних текстів на загальні повсякденні теми. Говоріння: ставить запитання до усного повідомлення для отримання додаткової інформації. Читання: розвиток техніки читання вголос та мовчки на основі виучуваного матеріалу. Письмо: побудова нескладних текстів (план, лист тощо). Переклад нескладних речень з угорської на українську мову. Дискусія в малій групі. Навчальні-пізнавальні ігри.</p>
---	---	--

- *складає* простий план готового тексту;
- *розрізняє* постановку розділових знаків при оформленні простого плану в українській та угорській мовах;
- *збагачує* міжособистісну комунікацію позитивними емоціями;
- *знаходить* відому і нову інформацію в нескладному в мовному плані невеликому тексті;
- *спостерігає* за окремими мовними явищами в мовленні.

Ключові компетентності

ВВДМ

ЕК

ІКК

НВЖ

ГСК

КК

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Частини мови (12 год.)

Предметні компетентності

Учень/учениця:

- *розпізнає* вивчені частини мови;
- *будує* речення з вивченими частинами мови;
- *розрізняє* іменники, що означають назви істот та неістот;
- *визначає* рід іменника;
- *правильно вживає* форми однини і множини іменників;
- *змінює* прикметники у сполученні з іменниками за родами і числами;
- *використовує* у власних висловлюваннях прикметники;
- *розпізнає* числівники, які вказують на кількість предметів, і числівники, які вказують на порядок предметів при лічбі;
- *розпізнає* особові займенники;
- *уживає* у тексті особові займенники;
- *розпізнає* дієслова у тексті;

Частини мови. Основні

відомості з морфології, способи розпізнавання частин мови.

Іменник. Іменники, що означають назви істот та неістот. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній.

Змінювання іменників за числами.

Прикметник. Роль прикметників у тексті. Змінювання прикметників у сполученні з іменниками за родами і числами.

Числівник. Роль числівників у мовленні.

Займенник. Особові займенники.

Дієслово. Роль дієслів у текстах.

Неозначена форма дієслова.

Прислівник.

Службові частини мови.

Відомості про народне мистецтво.

Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «**Народне мистецтво – невід’ємна складова частина матеріально-духовної, художньої культури народу**».

Виразне читання нескладних текстів різних стилів з вивченими частинами мови.

Побудова словосполучень.

Складання речень за поданими словами.

Переклад нескладних речень з угорської на українську мову.

Складання речень або діалогів на задану тематику з використанням вивчених частин мови.

Словесні ігри на розпізнавання частин мови, з’ясування взаємозв’язку між ними.

<ul style="list-style-type: none"> • <i>будує</i> речення з дієсловами; • <i>перебудовує</i> текст, змінюючи граматичну форму дієслова; • <i>утворює</i> неозначену форму дієслова; • <i>уміє</i> користуватися орфографічним і тлумачним словником. • <i>записує</i> власне мовлення, а також інформацію з інших джерел, якщо вона проста, подана повільно і чітко; <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ І ІКК НВЖ ГСК КК</p>		
СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ (20 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розмежовує</i> слово, словосполучення і речення; • <i>визначає</i> головне і залежне слово у словосполученні; 	<p>Основні відомості про синтаксис і пунктуацію. Словосполучення. Головне та залежне слово у словосполученні. Речення</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на теми: «Улюблена справа робить людину щасливою», «Моя родина», «Моє улюблене заняття». Виразне читання речень, різних за метою висловлювання.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>виділяє</i> словосполучення в реченні; • <i>розпізнає</i> види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; просте і складне речення; головні та другорядні члени речення; • <i>інтонує</i> різні типи речень; • <i>знаходить</i> у реченні граматичну основу; • <i>переказує</i> усно нескладний текст розповідного характеру; • правильно <i>вживає</i> в мовленні речення, різні за метою висловлювання; • <i>ставить і обґрунтовує</i> розділові знаки у кінці речень різних типів; • <i>складає</i> речення, різні за метою висловлювання (з урахуванням вимог до лексичного складу); <i>знаходить</i> у реченні головні члени; • <i>поширює</i> речення другорядними членами; • <i>виділяє</i> другорядні члени речення умовними позначками; 	<p>Граматична основа речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні.</p> <p>Окличні і неокличні речення.</p> <p>Розділові знаки в кінці речення.</p> <p>Головні члени речення: підмет і присудок. Тире між підметом і присудком.</p> <p>Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина.</p> <p>Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <i>а, але,</i> одиничним <i>і</i>). Кома між однорідними членами. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Розділові знаки при узагальнювальному слові.</p> <p>Звертання</p> <p>Розділові знаки при звертаннях.</p> <p>Використання звертань у розмовному і художньому стилях мовлення.</p> <p>Складне речення</p> <p>Загальне поняття. Односкладні та двоскладні речення. Розділові знаки у складному реченні.</p> <p>Пряма мова</p> <p>Передача прямої мови непрямою.</p> <p>Розділові знаки при прямій мові після слів автора та перед словами автора.</p>	<p>Складання словосполучень і речень. Виділення словосполучень із речення.</p> <p>Об'єднання словосполучень у речення, речень у текст.</p> <p>Переклад нескладних речень з угорської на українську мову.</p> <p>Виразне читання поширених та непоширених речень.</p> <p>Доповнення речень за поданим початком. Поширення речень другорядними членами. Побудова поширених та непоширених речень.</p> <p>Виразне читання речень з однорідними членами. Поширення речень однорідними членами.</p> <p>Побудова речень з однорідними членами речення.</p> <p>Відповіді на питання до тексту.</p> <p>Виразне читання речень зі звертаннями.</p> <p>Побудова речень зі звертаннями за зразком. Відповіді на питання до текстів.</p> <p>Виразне читання речень із прямою мовою.</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • правильно <i>будує</i> поширені та непоширені речення (з урахуванням вимог до словникового складу); • <i>пояснює</i> вживання коми у реченнях з однорідними членами; • правильно <i>ставить і обґрунтовує</i> розділові знаки у реченнях з однорідними членами; • <i>будує</i> речення з однорідними членами; • <i>розпізнає</i> звертання у реченні; • <i>розставляє</i> розділові знаки при звертаннях; • <i>розрізняє</i> прості та складні речення у тексті; • <i>обґрунтовує</i> розстановку розділових знаків. • <i>розрізняє</i> пряму мову і слова автора; мотивує вживання розділових знаків у реченнях з прямою мовою; • <i>будує</i> речення з прямою мовою за допомогою лексичних опор і 	<p>Діалог. Тире при діалозі. Вставні слова.</p>	<p>Побудова елементарних речень із прямою мовою за зразком. Правильне вживання розділових знаків у реченнях з прямою мовою. Усний переказ тексту розповідного характеру***. Складання діалогів***. Побудова речень зі вставними словами. Заміна речень з прямою мовою на непряму. Синтаксичний розбір речення.</p>
---	--	--

<p>схем (з урахуванням вимог до словникового складу);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знаходить</i> діалог у поданому тексті; • <i>уживає</i> відповідну до ситуації спілкування лексику і невербальні засоби (жести, міміка тощо); • <i>відрізняє</i> сполуку слів від словосполучення; • <i>розпізнає</i> ускладнене та неускладнене речення; • <i>розрізняє</i> поширені і непоширені звертання; • <i>відрізняє</i> вставні слова типу <i>видно, можливо</i>. <p><u>Ключові компетентності:</u> ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>		
ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ (10 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> відомості про лексичне значення слова; 	<p>Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у</p>	<p>Здобудеш освіту – побачиш більше світу. Моя школа, мій клас.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • за допомогою вчителя <i>виявляє</i> у текстах багатозначні слова, слова у прямому і переносному значеннях, розмежовує багатозначні слова та омоніми; <i>розрізняє</i> лексичне значення омонімів за допомогою контексту; • самостійно <i>віднаходить</i> у тлумачних і перекладних словниках (також в Інтернет ресурсах) відомості про лексичне значення слова, відповідники у рідній і українській мовах тощо; • <i>будує</i> речення із словами, вживаючи їх у прямому та переносному значеннях (з урахуванням вимог до словникового складу); • <i>розпізнає</i> синоніми, антоніми, омоніми; • <i>добирає</i> синоніми з метою вираження висловлюваної думки та уникнення невиправданих повторів; 	<p>прямому і переносному значеннях (загальне поняття). Ознайомлення з тлумачним і перекладним словниками.</p> <p>Групи слів за значенням Омоніми. Синоніми. Антоніми.</p> <p>Фразеологізми. Фразеологічне багатство української мови. Джерела української фразеології. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.</p> <p>Фразеологічний словник (оглядово). Етимологія (походження) слова. Ознайомлення з етимологічним словником.</p> <p>Пароніми.</p> <p>Лексика за походженням. Власне українські слова. Відповідники слів іншомовного походження.</p> <p>Застарілі слова: архаїзми, історизми.</p> <p>Неологізми (нові слова). Діалектизми.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Роль школи в моєму житті».</p> <p>Аудіювання й читання тексту, у якому використано слова, вжиті у прямому та переносному значенні, багатозначні слова. Складання діалогу з використанням синонімів, антонімів. Складання й розігрування діалогу етикетного характеру з використанням синонімічних етикетних формул вітання, прохання, вдячності (у магазині, бібліотеці та ін.).</p> <p>Заміна повторюваних слів синонімами, використання синонімів як засобу зв'язку речень у тексті.</p> <p>Робота з тлумачним та фразеологічним словником. Добір відповідників до українських слів з рідної мови. Складання речень із запропонованими фразеологізмами.</p> <p>Словесні ігри спрямовані на розвиток мовлення.</p> <p>Докладний переказ тексту-опису предмета (письмово) ***.</p> <p>Складання речень з паронімами.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>користується</i> словниками антонімів, синонімів, омонімів; • за допомогою вчителя <i>знаходить</i> у тексті фразеологізми; • <i>добирає</i> відповідники до фразеологізмів у рідній мові, зіставляє їх значення; • <i>передає</i> простими фразами зрозуміле у прочитаних фразеологізмах; • <i>доцільно вживає</i> пароніми в усному та письмовому мовленні; • <i>розрізняє</i> архаїзми та історизми; • <i>поповнює</i> словниковий запас неологізмами, <i>знаходить</i> у текстах діалектизми. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ЗСРІМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>		<p>Підбір українських відповідників до угорських фразеологізмів. Створення власного медіапродукту «Український борщ – національний бренд кулінарної культури». Збір діалектних матеріалів за пропонованим питальником (створення мінісловника місцевої говірки).</p>
ФОНЕТИКА. ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА. ОРФОГРАФІЯ		

(40 год.)

Предметні компетентності

Учень/учениця:

- розрізняє голосні та приголосні звуки; знає співвідношення звуків і букв, правильно вимовляє вивчені звуки та позначає їх буквами на письмі;
- правильно вимовляє звуки;
- знає алфавіт;
- розпізнає в словах ненаголошені й наголошені голосні, тверді і м'які, дзвінки і глухі приголосні;
- встановлює призначення букв **я, ю, є, ї, щ**, позначення на письмі звуків **[дж], [дз], [дз']**;
- ділить слово на склади;
- розуміє правила переносу слів, правильно переносить слова з рядка в рядок;
- наголошує слова відповідно до орфоепічних норм;
- користується орфоепічним словником;

Звуки мови і звуки мовлення.

Голосні і приголосні звуки.

Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами **з, х, т, к**.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт.

Співвідношення звуків і букв.

Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ**.

Позначення на письмі звуків **[дж], [дз], [дз']**.

Звуковий запис слова (фонетична транскрипція). Фонетичний розбір слова.

Склад. Основні правила переносу.

Наголос Ознайомлення з орфоепічним словником.

Вимова наголошених і ненаголошених голосних звуків та позначення їх на письмі.

Ненаголошені голосні **[e], [и], [o]** в коренях слів.

Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом (оглядово).

Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.

Традиційна повага до старших.

Виконання вправ з розвитку мовлення на тему **«Повага до людей – це не порожній звук»**.

Виразне читання текстів із дотриманням правил орфоепії.

Проговорювання скоромовок, виконання артикуляційних вправ.

Вправи на упорядкування слів за абеткою.

Складання й розігрування діалогів із використанням слів, у вимові яких часто трапляються помилки (*випадок, черговий, вимова, запитання, завдання* та ін.).

Колективне опрацювання текстів із словами, у наголошуванні яких трапляються помилки.

Переказ попередньо складеного художнього тексту з елементами опису.

Ознайомлення (практично) з основними випадками чергування голосних та приголосних звуків, уведення форм слова, у якому відбулося чергування у речення за зразком.

<ul style="list-style-type: none"> • правильно <i>вимовляє</i> склади з наголошеними й ненаголошеними голосними у словах; • <i>має</i> поняття про написання у коренях слів ненаголошених [e], [u], [o] (з допомогою відповідної таблиці або без неї); • <i>довідується</i> з орфоепічного словника про правильну вимову слів і звуків; • правильно <i>вимовляє</i> слова зі звуками слова зі звуками [дж], [дз], [дз']; • <i>розпізнає</i> у словах та на межі слів явища уподібнення; • <i>виявляє</i> різницю між звучанням і написанням слів з уподібненням приголосних; • <i>розпізнає</i> найпростіші випадки спрощення в групах приголосних; • <i>запам'ятовує</i> правильну вимову слів зі спрощенням у групах приголосних; • правильно <i>записує</i> слова, у яких відбулося спрощення; розпізнає 	<p>Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.</p> <p>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (оглядово). Чергування [o] -[a], [e]- [i], [e]- [u] Чергування [o], [e] з [i]. Чергування [e] з [o] після ж, ч, ш, й. И, і після ж, ч, ш, щ та г, к, х у коренях слів.</p> <p>Основні випадки чергування приголосних: [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с'].</p> <p>Основні випадки чергування у – в, і – й.</p> <p>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, я, ю, є.</p> <p>Правила вживання знака м'якшення. Правопис йо, во. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних</p>	<p>Робота над виправленням помилок, допущених у письмових роботах. Читання вголос тексту науково-популярного стилю. Доповнення словосполучень прийменниками. Правильна вимова слів з буквами ь, і, я, ю, є, виконання артикуляційних вправ. Виразне читання текстів. Уведення слів із запропонованими орфограмами у словосполучення та речення. Переказування змісту побаченого, почутого. Складання речень із запропонованими словами іншомовного походження. Переказ художнього тексту з елементами опису (письмово) ***. Короткий твір-розповідь у художньому стилі (усно) ***. Аудіювання тексту художнього стилю*** Завдання на звуковий запис слів і речень.</p>
--	--	---

<p>основні випадки чергування голосних звуків;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> про основні випадки чергування приголосних [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с'] при словозміні; • <i>мотивує</i> основні випадки чергування [у] з [в], [і] з [й] як засіб милозвучності мови; • <i>правильно пише</i> слова з вивченими орфограмами; • <i>правильно пише</i> слова зі знаком м'якшення і сполученням букв йо відповідно до вивчених правил; • <i>правильно пише</i> слова з апострофом і знаком м'якшення; • <i>користується</i> словником іншомовних слів; • <i>шукає і виправляє</i> орфографічні помилки на вивчені правила; • <i>відрізняє</i> пом'якшені приголосні від м'яких. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК</p>	<p>та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження (практично).</p>	<p>Цифровий запис зразків діалектних текстів і відтворення їх фонетичною транскрипцією. Навчально-пізнавальні ігри.</p>
---	--	---

НВЖ ГСК КК		
БУДОВА СЛОВА. СЛОВТВІР (34 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> основні відомості про морфемну будову слова: основу слова, закінчення змінних слів; корінь, префікс, суфікс та закінчення як значущі частини слова; способи творення слів в українській мові; • <i>відділяє</i> закінчення слів від основи; • <i>членує</i> основу на значущі частини; • <i>правильно пише</i> слова з вивченими префіксами; • <i>визначає</i> спосіб творення відомих слів; • <i>користується</i> словотвірним словником; • <i>утворює</i> нові слова за допомогою найбільш 	<p>Основні відомості про будову слова і словотвір.</p> <p>Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Змінні та незмінні слова.</p> <p>Корінь, суфікс, префікс і закінчення – значущі частини слова.</p> <p>Вимова і написання префіксів <i>з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, при-, при-</i>. Написання префікса <i>розі-</i>. Змінювання і творення слів.</p> <p>Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід слів з однієї частини мови в іншу.</p> <p>Зміни приголосних при творенні іменників і прикметників із суфіксом <i>-ин-</i>.</p>	<p>Мої друзі і товариші. Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Вірний друг – друге серце». Виразне читання речень із спільнокореневими словами. Утворення нових слів за зразком за допомогою різних значущих частин слова. Побудова речень зі словами, різними за будовою. Розрізнення омонімічних значущих частин слова. Визначення значення спільнокореневих слів за допомогою контексту. Утворення нових слів різними способами за зразком. Складання твору-опису тваринки у художньому стилі***. Написання твору-опису за малюнком*** Складання усного твору – розповіді за поданою ситуацією***.</p>

<p>поширених суфіксів та префіксів за зразком;</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідно до вивчених правил <i>пише</i> слова з <i>нів-</i>; • <i>має</i> поняття про творення і правопис складноскорочених слів; • <i>правильно пише</i> слова з вивченими орфограмами; • <i>розбирає</i> слова за будовою; • <i>розрізняє</i> слова з буквеним, нульовим закінченням і без нього. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>	<p>Зміни приголосних при творенні прикметників на <i>-ськ(-зьк-, -цьк-)</i> та іменників на <i>-ство-(-ств-, -цтв-)</i>.</p> <p>Правопис складних слів.</p>	<p>Написання твору з елементами роздуму***.</p>
<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 5 КЛАСІ (6 год.)</p>		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>повторює</i> вивчені відомості; • <i>застосовує</i> здобуті знання, уміння, навички і досвід у 	<p>Спілкування і мовлення. Текст. Синтаксис і пунктуація. Лексикологія. Фонетика й графіка. Орфоепія й орфографія. Будова слова й орфографія.</p>	<p>Вправи на узагальнення орфограм і пунктограм, вивчених протягом року.</p>

нових навчальних та життєвих
ситуаціях.

Ключові компетентності

ВВДМ

ЗСРІМ

ІКК

НВЖ

ГСК

КК

6-й клас

(140 год., 4 год на тиждень)

(10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя.

Обов'язкові види роботи виділені позначкою ***.

Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
	<i>Мовна змістова лінія / Мовленнєва змістова лінія / Соціокультурна змістова лінія / Діяльнісна змістова лінія</i>	
ВСТУП. УКРАЇНА – МІЙ РІДНИЙ КРАЙ (4 год.)		
<u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> • <i>сприймає</i> усну інформацію; • <i>розуміє</i> роль української мови як державної в Україні; • <i>знає</i>, що існує багато мов на світі; • <i>уживає</i> відповідну до ситуації спілкування лексику <u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ГСК КК	<ul style="list-style-type: none"> - Державна мова України. - Географічне положення України. - Природні багатства України. - Які народи проживають в Україні? - Якими мовами розмовляють у Закарпатті? 	Виконання вправ з розвитку мовлення на тему « Україна – моя Батьківщина. » Слухання розповіді вчителя. Виразне читання запропонованого тексту. Бесіда. Виконання лексичних вправ.
НАЙВАЖЛИВІШІ ВІДОМОСТІ ПРО СПІЛКУВАННЯ І МОВЛЕННЯ (8 год)		
Учень (учениця):	Уявлення про спілкування і мовлення. Види мовленнєвої діяльності (аудіювання,	Виконання вправ з розвитку мовлення на тему « Про себе. »

<ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що таке мовленнєве спілкування, усне та писемне мовлення; • <i>розрізняє</i> види мовленнєвої діяльності; • <i>знає</i> основні відомості про текст; стилі мови і типи мовлення; • <i>уміє</i> складати власне висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування; • <i>здійснює</i> всі види мовленнєвої діяльності відповідно до словникового запасу; • <i>дотримується</i> основних правил спілкування; • під час сприймання чужого мовлення уважно <i>слухає</i>, <i>орієнтується</i> в ситуації спілкування; • <i>складає</i> первинне уявлення про зміст почутого; • розрізняє на основі прослуханого жанри мовлення (казка, оповідання, вірш), стиль мови (розмовний, художній, науковий) 	<p>читання, говоріння, письмо). Основні правила спілкування.</p>	<p>Виразне читання запропонованого тексту. Складання діалогів на тему «Знайомство». Говоріння: виконання ситуативних вправ. Аудіювання. Письмо: побудова тесту.</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none">• <i>виконує</i> після прослуховування завдання, запропоновані вчителем;• <i>визначає</i> тему тексту;• <i>розуміє</i> основний зміст доступних текстів, різних за комунікативним призначенням: повідомлень, привітань, теле-, радіопередач;• <i>складає</i> діалог певного обсягу відповідно до визначеної ситуації спілкування;• <i>передає</i> зміст прочитаного з використанням допоміжних матеріалів;• <i>відтворює</i> запропоновані вчителем зразки зв'язних висловлювань;• <i>бере участь</i> в обговоренні нескладних питань, висловлює власну думку;• <i>стисло переказує</i> зміст прочитаного (невеликого за обсягом тексту) з допомогою плану або допоміжного матеріалу;• <i>виразно читає</i> тексти різних стилів мови, типів, жанрів мовлення з достатньою		
--	--	--

<p>швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфографічних норм;</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>визначає</i> сформульовані до тексту запитання, завдання;• <i>оцінює</i> прочитаний текст з погляду його змісту;• <i>користується</i> словниками;• <i>дотримується</i> вимог до читання;• <i>складає</i> усні та письмові твори (опис, розповідь) за простим планом, використовує мовні засоби. Складає твір відповідно до структури (вступ, основна частина, кінцівка);• <i>перекладає</i> з української мови на угорську (або навпаки) речення, невеликі за обсягом тексти із словником і без нього на основі вивчених слів та словосполучень;• <i>дотримується</i> вимог до писемного мовлення, вдосконалює та редагує написане (з допомогою вчителя). <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК</p>		
--	--	--

КПН ЕК ГСК НВЖ КК		
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО (16 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>розрізняє</i> голосні та приголосні звуки; знає співвідношення звуків і букв, правильно вимовляє вивчені звуки та позначає їх буквами на письмі; • правильно <i>вимовляє</i> звуки; • <i>знає</i> алфавіт; • <i>розпізнає</i> в словах ненаголошені й наголошені голосні, тверді і м'які, дзвінкі й глухі приголосні; • <i>встановлює</i> призначення букв я, ю, є, ї, щ, позначення на письмі звуків [дж], [дз], [дз']; • <i>ділить</i> слово на склади; • <i>розуміє</i> правила переносу слів, правильно переносить слова з рядка в рядок; 	<p>Звуки мови і знаки письма. Склад і наголос. Голосні та приголосні звуки. Вимова голосних звуків та їх позначення на письмі. Вимова і написання слів з апострофом. Правопис іншомовних слів. Лексика і фразеологія Однозначні і багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) й стилістично забарвлені слова (загальне поняття). Омоніми. Синоніми. Антоніми. Фразеологізми. Синтаксис і пунктуація. Словосполучення. Речення Граматична основа речення. Види речень за метою висловлювання. Окличні речення. Розділові знаки в кінці речень. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Речення з однорідними членами речення.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Моє рідне місто (село)» . Виконання вправ на формування навичок правильної вимови слів. Читання запропонованих текстів (мовчки та вголос), розставити наголоси. Продовжити речення за запропонованим початком. Виконання лексичних вправ. Словникова робота. Виразне читання тексту. Виконання лексичних вправ. Скласти речення із запропонованими словами (використання слів з апострофом). Бесіда.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>наголошує</i> слова відповідно до орфоепічних норм; • <i>користується</i> орфоепічним словником; • правильно <i>вимовляє</i> склади з наголошеними й ненаголошеними голосними у словах; • <i>має</i> поняття про написання у коренях слів наголошених [e], [u], [o] (з допомогою відповідної таблиці або без неї); • <i>довідується</i> з орфоепічного словника про правильну вимову слів і звуків; • правильно <i>вимовляє</i> слова зі звуками слова зі звуками [дж], [дз], [дз']; • <i>розпізнає</i> у словах та на межі слів явища уподібнення; • <i>виявляє</i> різницю між звучанням і написанням слів з уподібненням приголосних; • <i>розпізнає</i> найпростіші випадки спрощення в групах приголосних; • <i>запам'ятовує</i> правильну вимову слів зі спрощенням у групах приголосних; 	<p>Речення із звертанням та вставними словами. Розділові знаки при звертаннях і вставних словах.</p> <p>Складне речення. Пряма і непряма мова.</p>	<p>Читання діалогів. Складання діалогів за виучуваною розмовною темою***.</p> <p>Виконання ситуативних вправ. Складання діалогів за аналогією. Словникові диктанти. Побудова речень із запропонованими синонімами, антонімами.</p> <p>Переклад простих речень з української мови на угорську. Лексичні ігри.</p> <p>Виконання лексичних вправ. Читання речень із фразеологізмами. Виконання вправ на заміну фразеологізмів синонімічними словами і навпаки. Переклад простих речень з фразеологічними зворотами.</p> <p>Виконання вправ з розвитку мовлення «Мій дім».</p> <p>Виконання лексичних вправ. Вибірковий диктант. Складання запитань до прочитаного тексту. Читання діалогів.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • правильно <i>записує</i> слова, у яких відбулося спрощення; розпізнає основні випадки чергування голосних звуків; • <i>знає</i> про основні випадки чергування приголосних [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с'] при словозміні; • <i>мотивує</i> основні випадки чергування [у] з [в], [і] з [й] як засіб милозвучності мови; • правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; • правильно <i>пише</i> слова зі знаком м'якшення і сполученням букв йо відповідно до вивчених правил; • правильно <i>пише</i> слова з апострофом і знаком м'якшення; • <i>користується</i> словником іншомовних слів; • <i>шукає і виправляє</i> орфографічні помилки на вивчені правила; • <i>знає</i> відомості про лексичне значення слова; • за допомогою вчителя <i>виявляє</i> у текстах багатозначні слова, слова 		<p>Виконання трансформаційних вправ: погодьтеся з тим, що вам кажуть, дайте відповідь на прохання (робота з ілюстраціями).</p> <p>Робота з деформованим текстом діалогів. Трансформування діалогу в монолог та його усний переказ.</p> <p>Робота з ілюстраціями.</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Побудова речень з поданих словосполучень.</p> <p>Складання речень за поданим початком.</p> <p>Складання власної розповіді на тему «Мій будинок» за планом і опорними словами. Твір-опис за репродукцією у художньому стилі. ***</p> <p>Ускладнення речень власної розповіді однорідними членами речення.</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p>
--	--	--

<p>у прямому і переносному значеннях, розмежовує багатозначні слова та омоніми; розрізняє лексичне значення омонімів за допомогою контексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно <i>віднаходить</i> у тлумачних і перекладних словниках (також в Інтернет-ресурсах) відомості про лексичне значення слів; • <i>добирає</i> синоніми з метою вираження висловлюваної думки та уникнення невиправданих повторів; • <i>користується</i> словниками антонімів, синонімів, омонімів; • за допомогою вчителя <i>знаходить</i> у тексті фразеологізми; • <i>добирає</i> відповідники до фразеологізмів у рідній мові, зіставляє їх значення; • <i>передає</i> простими фразами зрозуміле у прочитаних фразеологізмах значення слова, відповідники у рідній і українській мовах тощо; 		<p>Усний твір – опис приміщення (за власним спостереженням *** «Мій будинок» Складання діалогів з використанням звертань. Ситуативні діалоги. Розігрування діалогів. Виконання вправ на трансформацію прямої мови у непряму. Аудіювання тексту *** з теми «Мій дім». Написання переказу тексту з елементами опису приміщення ***</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none">• <i>будує</i> речення із словами, вживаючи їх у прямому та переносному значеннях (з урахуванням вимог до словникового складу);• <i>розпізнає</i> синоніми, антоніми, омоніми;• <i>розмежовує</i> слово, словосполучення і речення;• <i>визначає</i> головне і залежне слово у словосполученні;• <i>виділяє</i> словосполучення в реченні;• <i>розпізнає</i> види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; просте і складне речення; головні та другорядні члени речення;• <i>інтонує</i> різні типи речень;• <i>знаходить</i> у реченні граматичну основу;• <i>переказує</i> усно нескладний текст розповідного характеру;• <i>правильно вживає</i> в мовленні речення, різні за метою висловлювання;		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none">• <i>ставить і обґрунтовує</i> розділові знаки у кінці речень різних типів;• <i>складає</i> речення, різні за метою висловлювання (з урахуванням вимог до лексичного складу); знаходить у реченні головні члени; поширює речення другорядними членами;• <i>виділяє</i> другорядні члени речення умовними позначками;• <i>правильно будує</i> поширені та непоширені речення (з урахуванням вимог до словникового складу);• <i>пояснює</i> вживання коми у реченнях з однорідними членами;• <i>правильно ставить і обґрунтовує</i> розділові знаки у реченнях з однорідними членами;• <i>будує</i> речення з однорідними членами;• <i>розпізнає</i> звертання у реченні;• <i>розставляє</i> розділові знаки при звертаннях;• <i>розрізняє</i> прості та складні речення у тексті;		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • <i>обґрунтовує</i> розстановку розділових знаків. • <i>розрізняє</i> пряму мову і слова автора; мотивує вживання розділових знаків у реченнях з прямою мовою; • <i>будує речення</i> з прямою мовою за допомогою лексичних опор і схем (з урахуванням вимог до словникового складу); • <i>знаходить</i> діалог у поданому тексті; • <i>уживає</i> відповідну до ситуації спілкування лексику і невербальні засоби (жести, міміка тощо). <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ГСК КК</p>		
МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ. (98 год.) ПОНЯТТЯ ПРО ЧАСТИНИ МОВИ. ІМЕННИК (28 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що вивчає морфологія; 	<p>Морфологія як розділ. Самостійні (повнозначні) та службові частини мови. Вигук (звуконаслідувальні слова).</p> <p>Іменник як частина мови.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку зв'язного мовлення на тему «Професії».</p> <p>Читання мовчки*** запропонованого тексту.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>розпізнає</i> частини мови за істотними лексичними та граматичними ознаками; • <i>знає</i> значення іменника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; основні способи творення іменників; вивчені орфографічні правила; • <i>розпізнає</i> іменники, визначає їх граматичні ознаки, розрізняє назви істот і неістот, загальні та власні назви; • <i>розрізняє</i> рід іменників, правильно використовує іменники різного роду у мовленні; • правильно <i>будує</i> словосполучення з іменниками різних родів; • <i>розпізнає</i> іменники в однині та множині; • <i>правильно</i> утворює форму множини; • <i>правильно вживає</i> іменники у формі однини та множини у мовленні; • <i>знає</i> функції відмінків у мовленні; 	<p>Значення, граматичні ознаки, синтаксична роль. Іменники, що означають назви істот і неістот, загальні і власні назви (повторення)</p> <p>Рід іменників. Іменники спільного роду. Рід іменників іншомовного походження.</p> <p>Число іменників. Іменники, що мають форму тільки однини або тільки множини.</p> <p>Незмінювані іменники. Способи творення іменників.</p> <p>Поділ іменників на відміни. Типи відмін іменників. Відмінки іменників.</p> <p>Відмінювання іменників I, II, III, IV відмін.</p> <p>Закінчення –а/-я, -у/-ю в іменниках родового відмінку чоловічого роду II відміни.</p> <p>Кличний відмінок іменників.</p> <p>Розбір іменника як частина мови.</p> <p>Правопис іменників.</p> <p>Велика буква і лапки у власних назвах.</p> <p>Не з іменниками.</p> <p>Букви –е, -и, і в суфіксах –ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн(я), -енн(я), -н(я)-, -инн(я), -ев(о).</p> <p>Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.</p>	<p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Бесіда.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Складання словосполучень (прикметник + іменник).</p> <p>Складання простих речень на задану тему.</p> <p>Виконання лексичних і граматичних вправ.</p> <p>Складання простих речень.</p> <p>Переклад запропонованих речень з угорської на українську мову.</p> <p>Виконання вправ з розвитку зв'язного мовлення на тему «Орієнтація в місті»</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Читання запропонованих діалогів.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Читання діалогів на тему «Орієнтація у місті». Складання діалогів за аналогією з</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>правильно</i> відмінює іменники за зразком, розрізняє іменники твердої та м'якої групи; • <i>правильно вживає</i> форму кличного відмінка при звертанні, • <i>уводить</i> слова у речення, <i>правильно</i> добираючи відмінкову форму іменника; • <i>розрізняє</i> незмінювані іменники, <i>уводить</i> їх у словосполучення та речення; • <i>знає</i> основні правила правопису іменників; • <i>знаходить і обґрунтовує</i> вивчені орфограми; • <i>правильно</i> пише слова з вивченими орфограмами; • <i>знаходить і виправляє</i> у своєму і чужому тексті помилки; • <i>правильно утворює та записує</i> чоловічі та жіночі імена по батькові, відмінює їх відповідно до правопису; • <i>знає</i>, які іменники не належать до жодної з відмін. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ</p>		<p>використанням імен однокласників.</p> <p>Складання листа другові.</p> <p>Ситуативна вправа: ваш друг/подруга хоче приїхати у ваше місто, але на той час вас не буде вдома. Поясніть другові/подрузі, як йому зорієнтуватися у вашому місті. До листа додайте карту центру міста, поясніть, де, що знаходиться (робота з ілюстрацією).</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Виконання вправ.</p> <p>Складання речень з поданими словами. Використати власні назви.</p> <p>Читання тексту «Моє місто».</p> <p>Бесіда.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Складання власного тексту за аналогією. Завдання до тексту: використати власні назви, скласти речення з однорідними членами речення.</p> <p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему</p>
---	--	--

ІКК ГСК КК НВЖ		« Ким працюють твої батьки? Де працюють твої батьки?» . Виконання граматичних вправ. Виконання лексичних вправ. Складання речень. Переклад речень з угорської мови на українську. Читання і розігрування діалогів.
ПРИКМЕТНИК (20 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> значення прикметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; основні способи творення прикметників; вивчені орфографічні правила; • <i>розпізнає</i> прикметники, визначає граматичні ознаки прикметників; • <i>узгоджує</i> прикметник у роді, числі, відмінку з іменником; • <i>правильно будує</i> словосполучення з прикметниками; • <i>визначає</i> розряди прикметників за значенням з допомогою учителя, правильно використовує прикметники і їхні форми у мовленні; 	<p>Прикметник як частина мови Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники (оглядово). Способи творення прикметників. Ступені порівняння прикметників. Творення форм вищого і найвищого ступеня порівняння прикметників. Прикметники твердої та м'якої груп, їх відмінювання. Правопис прикметників. Написання власних назв прикметникової форми. Не з прикметниками. Знак м'якшення та літера –е- у суфіксах на означення пестливості і неповного виявлення ознак: -еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -уват-, -юват-.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Мій друг / моя подруга» (зовнішність людини). Читання тексту. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи: узгодження іменника з прикметником у роді і числі. Складання запитань до тексту. Діловий стиль. Складання листа*** Складання привітання. Виразне читання тексту. Вибірковий диктант (виписати словосполучення прикметник + іменник). Виконання граматичних вправ.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> які прикметники можуть утворювати ступені порівняння; • <i>правильно утворює</i> вищий та найвищий ступені порівняння прикметників, <i>вживає</i> ступені порівняння у власному мовленні; • <i>знає</i> правила відмінювання прикметників, <i>розрізняє</i> прикметники твердої та м'якої групи, <i>застосовує</i> їх побудові словосполучення та речень; • <i>знає</i> основні правила правопису прикметників; • <i>знаходить</i> вивчені орфограми і <i>пояснює</i> їх за допомогою правил; • <i>правильно пише</i> слова з вивченими орфограмами; • <i>правильно пише</i> складні прикметники; • <i>знаходить</i> і виправляє помилки на вивчені правила; • <i>знає</i>, що прикметники можуть переходити з одного розряду в інший. <p style="text-align: center;"><u>Ключові компетентності</u></p> <p>ВВДМ ІКК</p>	<p>Букви е, о, и, і у прикметникових суфіксах – ев (-єв), -ов-, -ин-, -ін-, -ичн-, -ічн-.</p> <p>Одна і дві букви -н- у прикметниках.</p> <p>Написання складних прикметників разом і через дефіс.</p> <p>Розбір прикметника як частина мови.</p>	<p>Лексичні вправи (підібрати прикметники до поданих іменників).</p> <p>Написати речення з поданими словосполученнями.</p> <p>Описати зовнішність людини за ілюстрацією, використовуючи прикметники.</p> <p>Виразне читання тексту «Характер».</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Граматичні вправи (творення ступенів порівняння вивчених прикметників).</p> <p>Лексичні вправи.</p> <p>Складання простих речень з використанням вивчених прикметників.</p> <p>Переклад речень з угорської на українську мову.</p> <p>Аудіювання тексту «Мій друг/ моя подруга».</p> <p>Складання розповіді на тему «Мій друг/ моя подруга» за поданим планом та опорними словами.</p>
---	--	---

<p>ГСК КК</p>		<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «У магазині «Одяг. Взуття».</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Виконання лексичних вправ.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Складання речень з прикметниками з часткою не.</p> <p>Діловий стиль. Оголошення ***</p> <p>Робота з діалогами «У магазині одягу».</p> <p>Виконання лексичних вправ. (виписати з діалогу прикметники із зменшено-пестливими суфіксами).</p> <p>Виконання граматичних вправ</p> <p>Розігрування діалогів (використати у репліках прикметники із зменшено-пестливим значенням для вираження вражень від одягу, взуття).</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Складання речень із запропонованими прикметниками, узгодження прикметників з іменниками у роді, числі, відмінку.</p>
-------------------	--	--

		<p>Виконання граматичних вправ. Виконання лексичних вправ. Скласти мікротекст на тему «Одяг і пори року». Бесіда за запитаннями. Складання речень – відповідей на задані питання. Усний переказ мікротексту. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Складання речень із складними прикметниками на означення кольору на тему «Розкажи, якого кольору одяг висить у твоїй шафі».</p>
ЧИСЛІВНИК (16 год)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; • <i>розрізняє</i> числівники, розрізняє групи числівників за значенням та будовою; • <i>визначає</i> граматичні ознаки числівника, правильно утворює 	<p>Числівник як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні, неозначено-кількісні). Числівники прості, складні і складені.</p> <p>Відмінювання кількісних числівників. Відмінювання порядкових числівників. Відмінювання збірних, дробових, неозначено-кількісних числівників.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «У магазині одягу та взуття».</p> <p>Читання діалогу «Скільки коштує?», «Який розмір?»</p> <p>Словникова робота. Граматичні вправи на узгодження числівника з іменником. Лексичні вправи.</p>

<p>відмінкові форми числівника і вживає їх у мовленні;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> правила написання числівників; • <i>правильно</i> пише слова з вивченими орфограмами, <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; • <i>враховує відмінності у написанні складних числівників в українській та угорській мовах</i>; • <i>правильно вживає</i> числівники на позначення дат, часу (годин); • <i>виправляє</i> помилкові конструкції на позначення часу (години); • <i>правильно поєднує</i> числівники з іменниками; • <i>враховує відмінності у вживанні і написанні дат в українській та угорській мовах</i>; • <i>будує</i> речення , діалоги , тексти на задану тему , використовуючи виражальні можливості числівників; • <i>відрізняє</i> числівники від числівникових іменників; • <i>правильно</i> наголошує числівники. 	<p style="text-align: center;">Правопис числівників.</p> <p>Знак м'якшення на кінці числівників та перед закінченням у непрямих відмінках, правопис складених числівників, написання разом порядкових числівників з –тисячний.</p> <p style="text-align: center;">Уживання числівників з іменниками.</p> <p style="text-align: center;">Правильне вживання числівників для позначення часу (годин).</p> <p style="text-align: center;">Правильне вживання числівників для позначення дат.</p> <p style="text-align: center;">Розбір числівника як частина мови.</p>	<p>Складання мікродіалогів з використанням числівників на позначення вартості та розміру.</p> <p>Граматичні вправи.</p> <p>Складання речень з використанням вивчених слів.</p> <p>Виконання граматичних вправ. «З'ясування відстані до певних об'єктів, населених пунктів»</p> <p>Складання словосполучень (узгодження числівника з іменниками: кілометр, метр, кілограм, грам, літр).</p> <p>Складання речень.</p> <p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Мій робочий день».</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Лексичні вправи.</p> <p>Граматичні вправи на узгодження порядкових числівників на позначення часу з іменниками година, хвилина.</p> <p>Складання словосполучень і речень.</p> <p>Виразне читання тексту.</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Граматичні вправи.</p>
---	---	--

<p><u>Ключові компетентності</u> <u>Ключові компетентності</u> ВВДМ МК ІКК ГСК КК НВЖ</p>		<p>Лексичні вправи. Складання речень. Переклад речень з угорської мови на українську. Аудіювання тексту *** Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «О котрій годині? Котра година?» Робота з деформованим текстом діалогу (написати питання до поданих відповідей і навпаки). Складання тексту «Мій робочий день» за поданим планом і опорними словами. Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Дні тижня, місяці». Створення власного медіапродукту за темою «Місцева гастрономія» (відеоролики «Кулінарні рецепти закарпатської та угорської кухонь: халасле, перкельт, бограч, банош, крумплі, гомбовці, торгоня, паленята тощо), уживаючи числівники. Побудова мікродіалогів з питальними реченнями: «Коли</p>
--	--	--

		ти народився / народилася. Скільки тобі років?» Розігрування мікродіалогів у парах. Діловий стиль. План роботи ***
ЗАЙМЕННИК (14 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки та синтаксичну роль займенника; утворення неозначених і заперечних займенників на вивчені орфографічні правила; • <i>розрізняє</i> займенники, розрізняє розряди займенників, визначає їх граматичні ознаки, правильно <i>вживає</i> займенники у мовленні; • правильно <i>відмінює</i> займенники різних розрядів; • <i>розпізнає</i> особові займенники; • <i>уживає</i> займенники ви, вам у ввічливому значенні при звертанні до однієї особи, пише ці займенники з великої букви у реченнях на вираження поваги; 	<p>Займенник як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників: особові, зворотний, присвійні, вказівні, питальні, заперечні, відносні, неозначені й означальні (оглядово). Творення заперечних та неозначених займенників. Відмінювання займенників. Правопис займенників. Написання прийменників із займенниками. «Н» в особових займенниках 3-ї особи після прийменників. Написання неозначених і заперечних займенників. Розбір займенника як частина мови.</p>	<p>Використання вправ з розвитку мовлення на тему «Мої улюблені заняття». Виразне читання тексту. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Бесіда. Побудова речень із використанням займенників. Читання діалогів. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Робота з деформованим текстом діалогів. Розігрування діалогів у парах. Трансформація діалогу у монолог: «Я знаю, що Марія ...» Граматичні вправи.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>знаходить</i> вивчені орфограми і <i>пояснює</i> їх за допомогою орфографічних правил, правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; • <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; • <i>відрізняє</i> особові займенники у формі Р. в. <i>його, її</i> від однозвучних присвійних; • <i>правильно вживає</i> займенники <i>їх, їхній</i> у письмовому й усному мовленні; • <i>відрізняє</i> відносний займенник з частками <i>не-, ні-, ані-, чи-, аби-, де-, -сь, будь-, небудь-, казна-, хтозна-, бозна-</i>. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ГСК КК НВЖ</p>		<p>Побудова речень із використанням заперечних та неозначених займенників. Переклад речень з угорської на українську мову. Виконання граматичних вправ з використанням займенників. Побудова питальних речень з використанням питальних, присвійних, вказівних займенників. Побудова речень за поданим початком (заміна іменника на відповідний синонімічний займенник). Складання мікродіалогів і розігрування їх у парах. Виразне читання тексту. Виконання завдань до тексту. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Аудіювання. Написання твору-роздуму про вчинки людей на основі власних спостережень***</p>
ДІЄСЛОВО (20 год.)		

<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки та синтаксичну роль дієслова. • <i>розрізняє</i> дієслова, визначає їх граматичні ознаки, правильно <i>вживає</i> форми дієслів у мовленні; • <i>розрізняє</i> дієслова доконаного і недоконаного виду; • <i>має поняття</i> про перехідність та неперехідність дієслів; • <i>утворює</i> часові форми дієслова, <i>правильно застосовує</i> їх відповідно до мети висловлювання; • <i>дотримується</i> правил чергування приголосних під час творення часових форм дієслова; • <i>розрізняє</i> дієслова різних способів, <i>вміє утворювати умовний і наказовий спосіб дієслів, правильно застосовує</i> їх у мовленні; 	<p>Дієслово як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма дієслова (інфінітив), особові форми, дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на -но, -то. Доконаний і недоконаний вид дієслова. Перехідні і неперехідні дієслова (оглядово). Час дієслова. Минулий час. Теперішній час дієслів. Майбутній час дієслів. Дієслова I та II дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях дієслів I та II дієвідмін. Дієвідмінювання дієслів теперішнього часу. Чергування приголосних під час утворення особливих форм дієслова. Способи творення дієслів. Способи дієслова (дійсний, наказовий, умовний).. Творення дієслів наказового та умовного способу. Безособові дієслова. Форма наказового способу дієслова в значенні дійсного. Форма дійсного способу в значенні наказового. Форма наказового способу в значенні умовного. Неозначена</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Їжа. Напої», «У кав'ярні». Читання мовчки тексту. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Складання речень із запропонованими словами. Переклад речень з угорської на українську мову. Виконання граматичних вправ (творення видових пар). Підстановчі вправи, репродуктивні вправи. Лексичні ігри. Читання діалогів. Словникова робота. Лексичні вправи. Граматичні вправи. Робота з деформованими діалогами. Розігрування діалогів у парах, трансформація діалогу в монолог. Граматичні вправи. Лексичні вправи. Складання мікродіалогів з використанням</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>розрізняє</i> у текстах безособові дієслова, <i>знає</i> їх функції у мовленні; • <i>має поняття</i> про дієслівні форми на -но, -то та сферу їх застосування, розрізняє їх у реченні; • <i>знає</i> вивчені орфографічні правила; • <i>знаходить</i> вивчені орфограми і <i>пояснює</i> їх за допомогою правил; • <i>правильно</i> пише слова з вивченими орфограмами; • <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; • <i>утворює</i> речення з дієсловами аналітичної та синтетичної форми майбутнього часу. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ГСК КК НВЖ</p>	<p>форма дієслова в значенні наказового способу. Розбір дієслова як частина мови. Правопис дієслів. Не з дієсловами. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу.</p>	<p>дієслів минулого часу: що ти вчора їв, пив на сніданок, обід, вечерю; що ти вчора робив? Читання тексту. Словникова робота. Лексичні вправи. Виконання лексичних вправ. Виконання граматичних вправ: підстановчих, трансформаційних. Лексичні ігри. Виконання граматичних вправ. Складання мікродіалогів з використанням дієслів теперішнього часу, майбутнього та минулого часу. Виконання вправ з деформованими діалогами. Розігрування діалогів в парах. Аудіювання. Читання діалогів на тему «У кав'ярні». Словникова робота. Лексичні вправи. Робота з деформованими текстами діалогів. Побудова діалогів за аналогією.</p>
--	---	---

		<p>Розігрування діалогів та полілогів.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Складання речень з дієсловами наказового способу з вираженням прохання.</p> <p>Складання речень з дієсловами умовного способу.</p> <p>Переклад речень з угорської мови на українську.</p> <p>Складання нотаток. Замітка в блог, сторінку соціальної мережі ***</p> <p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Візит до лікаря».</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Лексичні вправи.</p> <p>Граматичні вправи.</p> <p>Бесіда.</p> <p>Складання питань до прочитаного тексту.</p> <p>Читання діалогу на тему «У лікаря».</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Лексичні вправи.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p>
--	--	---

		<p>Робота з деформованими діалогами.</p> <p>Виконання ситуативних вправ (складання діалогів з поданими словами).</p> <p>Розігрування мікродіалогів у парах.</p> <p>Виконання граматичних вправ.</p> <p>Аудіювання.</p>
	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 6 КЛАСІ (4 год.)</p>	
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> основні орфограми у вивчених частинах мови; • <i>знаходить</i> у тексті й характеризує за граматичними ознаками вивчені частини мови правильно використовує їх у власному мовленні; • <i>знаходить</i> лексичні й граматичні помилки в тексті, <i>виправляє і пояснює</i> їх; • <i>складає</i> усні й письмові висловлювання, доречно використовує вивчені мовні засоби, <i>обґрунтовує</i> їх вибір. 	<p>Спостереження за зміною закінчень іменників, прикметників, займенників, порядкових числівників у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Спостереження за узгодженням числівника з іменником.</p> <p>Узгодження дієслів з іменниками.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення «Спостереження за природними явищами».</p> <p>Виразне читання текстів.</p> <p>Словникова робота.</p> <p>Лексичні вправи.</p> <p>Бесіда.</p> <p>Робота з деформованими текстами.</p> <p>Складання речень із запропонованими словами.</p> <p>Побудова питальних речень до тексту.</p> <p>Складання письмового мікровисловлювання на тему</p>

<p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ГСК КК НВЖ</p>		<p>«Пори року» за поданим планом і опорними словами. Написання твору-оповідання на основі побаченого *** Виразне читання тексту «Температура повітря і погодні явища у різні пори року». Робота з ілюстраціями «Прогноз погоди». Складання речень за ілюстрацією. Читання діалогів. Словникова робота. Виконання лексичних вправ. Виконання граматичних вправ. Складання мікродіалогів «Яка сьогодні погода?» Докладний переказ тексту з елементами опису природи***</p>
---	--	--

7-й клас (105 год., 3 год на тиждень)
 (10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя.
 Обов'язкові види роботи виділені позначкою ***.
 Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<i>Мовна змістова лінія / Мовленнєва змістова лінія / Соціокультурна змістова лінія / Діяльнісна змістова лінія</i>		
ВСТУП. ПОВТОРЕННЯ ПРО СПІЛКУВАННЯ І МОВЛЕННЯ (4 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • володіє відомостями про усне та писемне мовлення, мовленнєве спілкування; • розрізняє види мовленнєвої діяльності; • знає основні відомості про текст і стилі мовлення; • дотримується основних етичних правил спілкування, вимог до культури мовлення (доречно вживає слова, що їх вимагають норми етикету, уважно, не перебиваючи, слухає співрозмовника, ввічливий, переконливо і 	<p>Повторення вивченого про спілкування і мовлення Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); різновиди читання (вивчальне, вибіркоче), аудіювання; говоріння (монологічне і діалогічне мовлення); основні правила спілкування. Вимоги до культури мовлення: змістовність, логічна послідовність, виразність, точність, доречність, правильність та ін. Повторення вивченого про текст. Стилi мови. Поняття про публіцистичний стиль мови.</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Мова – скарбниця духовності народу». Слухання розповіді учителя або однокласників. Відповідь на питання вчителя в ході бесіди. Діалог в парі. Сприймання на слух та записування коротких висловів про мову. Дискусія в малій групі. Аудіювання (сприймання на слух та розуміння текстів різних типів (опис, розповідь, роздум), стилів (художній, публіцистичний, науково-популярний, розмовний) і жанрів (оповідання, новела, вірш, стаття тощо),</p>

<p>тактовно відповідає на запитання та ін.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>визначає</i> тему й основну думку доступного за змістом тексту; • <i>ділить</i> текст на частини, самостійно складає до нього план; • стисло <i>передає</i> зміст прочитаного або почутого тексту (усно та письмово) відповідно до словникового запасу; • <i>розрізняє</i> стиль мови у запропонованому вчителем тексті (розмовний, художній, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний); • уважно <i>слухає</i> та <i>запам'ятовує</i> почуте; • <i>уміє</i> виділяти основну думку тексту, ділити його на логічно завершені частини, визначати головне та другорядне в тексті; • після прослуховування тексту <i>дає відповіді</i> на запитання, запропоновані вчителем, стисло чи вибірково <i>відтворює</i> 	<p>Простий і складний план власного висловлювання.</p>	<p>запропонованих учителем та почутих по радіо- чи в телеэфірі. <i>Говоріння.</i> Докладний, стислий та вибірковий переказ почутих і прочитаних текстів, створення діалогічних та монологічних висловлювань різних типів, стилів і жанрів мовлення.</p> <p><i>Читання.</i> Робота над удосконаленням техніки читання мовчки та вголос текстів різних типів, стилів та жанрів мовлення, розуміння прочитаного тексту, розвиток вміння виділяти головне та другорядне у тексті.</p> <p>Виразне читання текстів художнього стилю.</p> <p><i>Письмо.</i> Побудова письмових текстів різних типів (розповідь, опис, роздум). Складання плану та нотаток до прочитаного чи почутого тексту. Складання коротких ділових документів (лист, розписка), написання замітки інформаційного характеру до газети, повідомлення, письмового твору), переклад текстів угорською та українською мовою.</p>
--	--	---

зміст почутого; *читає* вголос та мовчки запропоновані тексти різних типів, повністю осмислюючи зміст прочитаного;

- *користується* словником та іншою довідковою літературою для з'ясування незрозумілих слів чи частин тексту;
- *виділяє* в тексті тему й основну думку, ділить його на частини;
- *робить* нотатки;
- *пише* письмові твори (вір-опис, вір-розповідь, вір-роздум), дотримуючись вимог до складання творів,
- *робить* переклад українською та угорською мовою нескладних текстів різних стилів мовлення, використовуючи знання про особливості мовних конструкцій в українській та угорській мовах;

Ключові компетентності

ВВДМ

ЗСРІМ

ЕК

ГСК КК		
ПОНЯТТЯ ПРО ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ (16 год.)		
<p><i>Предметні компетентності</i> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>сприймає</i> усну інформацію; • <i>систематизує та узагальнює</i> різні думки в простих почутих повідомленнях; • <i>передає</i> простими фразами зміст повідомлення; • <i>розпізнає</i> поняття мовлення, види мовленнєвої діяльності, усна і писемна, монологічна і діалогічна форми мовлення, основні відомості про текст, стилі мови, типи і жанри мовлення; вимоги до мовлення; спілкування; • <i>здійснює</i> усі види мовленнєвої діяльності; • <i>дотримується</i> основних правил спілкування, мовленнєвого етикету; • <i>визначає</i> тему і головну думку доступного за змістом тексту; 	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 5-6 КЛАСАХ</p> <p>Словосполучення та речення. Розділові знаки у вивчених синтаксичних конструкціях.</p> <p>Дієслово.</p> <p>Способи творення слів Частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник).</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Про себе».</p> <p>Аудіювання (слухання, розуміння): слухання нескладних текстів на загальні повсякденні теми.</p> <p>Говоріння: ставить запитання до усного повідомлення для отримання додаткової інформації.</p> <p>Читання: розвиток техніки читання вголос та мовчки на основі виучуваного матеріалу.</p> <p>Письмо: побудова нескладних текстів (план, лист тощо).</p> <p>Переклад нескладних речень з угорської на українську мову.</p> <p>Дискусія в малій групі.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>добирає</i> заголовок до тексту; • <i>ділить</i> текст на абзаци; • <i>складає</i> простий план готового тексту; • <i>розрізняє</i> постановку розділових знаків при оформленні простого плану в українській та угорській мовах; • <i>збагачує</i> міжособистісну комунікацію позитивними емоціями; • <i>знаходить</i> відому і нову інформацію в нескладному в мовному плані невеликому тексті; • <i>спостерігає</i> за окремими мовними явищами в мовленні. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ЕК ГСК КК</p>		
МОРФОЛОГІЯ ТА ОРФОГРАФІЯ (70 год.)		

<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що вивчає морфологія; • <i>розпізнає</i> дієприкметники у тексті, визначає граматичні ознаки дієприкметника; • <i>правильно утворює та вживає</i> у мовленні дієприкметники; • <i>має поняття</i> про дієприкметниковий зворот, розрізняє його у реченні, виділяє розділовими знаками, <i>правильно вживає</i> розділові знаки при дієприкметниковому звороті; • <i>утворює</i> речення з дієприкметниковими зворотами, <i>правильно вживає</i> їх у мовленні; • <i>намагається</i> правильно <i>утворювати та вживати</i> відмінкові форми дієприкметників; • <i>утворює та вживає</i> у мовленні активні й пасивні дієприкметники за зразком; 	<p>Поняття про форми дієслова Дієприкметник як особлива форма дієслова.</p> <p>Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки при дієприкметникових зворотах. Відмінювання дієприкметників. Синтаксична роль дієприкметника. Правила правопису дієприкметників. Не з дієприкметниками. Активні й пасивні дієприкметники. Дієприслівник як форма дієслова. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті.</p> <p>Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, творення дієприслівників різного виду. Правопис <i>не</i> з дієприслівниками Прислівник як частина мови. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правила правопису прислівників. Правопис найуживаніших прислівникових сполучень типу <i>без відома, на диво</i>. Службові частини мови</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Наша сім'я (родина)».</p> <p>Читання та складання речень з дієприкметниками, дієприкметниковими зворотами. Редагування речень з дієприкметниками та дієприкметниковими зворотами. Виконання граматичних вправ (відмінювання дієприкметників). Утворення дієприкметників за зразком. Спостереження за функцією дієприкметників у тексті. Письмовий переказ тексту художнього стилю. Читання та аудіювання текстів, що містять дієприслівники. Складання речень з дієприслівниками. Редагування речень з дієприслівниками, дослідження ролі дієприслівників у реченні. Редагування речень з дієприслівниковим зворотом. Ділові папери. Розписка. Лист електронною поштою.</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> правила правопису голосних та приголосних у суфіксах дієприкметників, дотримується вивчених орфографічних правил; • <i>розрізняє</i> дієприкметники та прикметники дієприкметникового походження, • <i>знає</i> правила написання не з дієприкметниками, дотримується їх на письмі; • у реченні з дієприкметниковим зворотом <i>може знаходити</i> означуване слово; • <i>має поняття</i> про дієприслівниковий зворот, <i>розрізняє</i> його у реченні, виділяє розділовими знаками, правильно вживає розділові знаки при дієприслівниковому звороті та одиничних дієприслівниках; • <i>утворює</i> речення з дієприслівниковими зворотами, правильно <i>вживає</i> їх у мовленні; 	<p>Поняття про службові частини мови, омонімія службових частин мови.</p> <p>Прийменник Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні і реченні. Правопис прийменників. Уживання прийменників з відмінковими формами.</p> <p>Особливості вживання прийменників в українській мові у зіставленні з відповідними формами рідної мови учня.</p> <p>Сполучник Класифікація сполучників. Уживання сполучників простому і складному реченні. Правопис сполучників.</p> <p>Частка Розряди часток за значенням. Функції часток. Правопис часток.</p> <p>Вигук як особлива частина мови Звуконаслідувальні слова. Етикетні форми спілкування. Інтонування речень із вигуками. Розділові знаки при вигуках. Дефіс у вигуках.</p>	<p>Використання дієприслівників різного виду у власному мовленні. Творення дієприслівників за зразком. Усний твір-опис діяльності людини у публіцистичному стилі. Аудіювання тексту***, що містить прислівники. Відповіді на запитання, порівняння двох подій; уживання форми ступенів порівняння прислівників. Робота з деформованим текстом. Складання діалогів про події, що відбувалися у шкільному закладі. Опис позашкільного заходу з уживанням прислівників. Складання словосполучень та речень з прислівниками, що містять різні орфограми. Переклад тексту українською мовою. Читання та переказування текстів, що містять прийменники, сполучники, частки. Складання речень, текстів із службовими частинами мови з урахуванням їх ролі у мовленні.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> правила написання <i>не</i> з дієприслівниками, дотримується їх на письмі. • <i>розпізнає</i> прислівники у тексті, відрізняє їх від інших однозвучних частин мови; • <i>будує</i> речення з прислівниками, • <i>знає</i> правила правопису прислівників разом і окремо, уміє пояснити їх на прикладах; • <i>відрізняє</i> числівники <i>багато</i>, <i>мало</i> від однозвучних прислівників; • на письмі <i>дотримується</i> правил правопису прислівників через дефіс, подвійний дефіс; • <i>має поняття</i> про службові частини мови, знає їхні відмінності від самостійних частин мови, функції службових частин у мовленні; • <i>знає</i> правила правопису прийменників та використовує їх на письмі; • <i>зіставляє</i> конструкції з прийменниками української 		<p>Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні прийменників.</p> <p>Твір-роздум на екологічну тематику. Діалог.</p> <p>Складання діалогу на різну тематику: «На пошті», «В аптеці», «У лікаря», «На залізничному вокзалі» (На автовокзалі) (правильне уживання службових частин мови).</p> <p>Письмовий контрольний твір - розповідь.</p> <p>Читання мовчки текстів із частками.</p> <p>Відповідь на запитання з уживанням часток. Визначення ролі частки у мовленні (практично).</p> <p>Уведення часток у речення, пояснення їх правопису.</p> <p>Інтонування речень з вигуками.</p> <p>Читання вголос.</p> <p>Складання й розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування.</p>
--	--	---

<p>мови з відповідними формами рідної мови;</p> <ul style="list-style-type: none">• правильно <i>перекладає</i> прийменникові конструкції українською мовою;• <i>відрізняє</i> прийменники <i>коло, край</i> від однозвучних іменників;• <i>відрізняє</i> прислівники типу <i>навколо, наперекір</i> від однозвучних прийменників;• <i>знає</i> визначення сполучника, його роль у мовленні;• <i>розпізнає</i> сполучники у реченні;• <i>уживає</i> сполучники у простому і складному реченні;• <i>відрізняє</i> сполучник <i>що</i> від однозвучних відносного займенника і частки;• <i>правильно ставить</i> розділові знаки в реченнях із сполучниками;• <i>відрізняє</i> сурядні сполучники <i>і, й, та, а</i> від однозвучних підсилювальних часток;		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none">• <i>знає</i> визначення частки, роль її у мовленні, виділяє частки в реченні, вживає частки у мовленні;• <i>уживає</i> у мовленні слова із частками -бо, -но, -то, -от, -таки; <i>знає</i> правила правопису часток, правильно пише слова з частками -бо, -но, -то, -от, -таки.• <i>знає</i> правила правопису часток <i>не, ні (ані)</i> з різними частинами мови;• <i>на письмі дотримується</i> правил написання слів з частками <i>аби-, де-, -сь, казна-, хтозна-, бозна-</i>;• <i>відрізняє</i> прислівник <i>так</i> від однозвучної стверджувальної частки;• <i>знає</i> визначення вигука, його роль у мовленні;• <i>уживає</i> вигуки для побудови речень;• інтонаційно <i>виділяє</i> вигуки у мовленні;		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • правильно <i>розставляє</i> розділові знаки у реченнях із вигуками; • <i>знає</i> правила правопису вигуків, дотримується вивчених орфографічних правил на письмі <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК ЕК НВЖ ГСК КК</p>		
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 7 КЛАСІ (5 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> визначення самостійних та службових частин мови, функції їх у мовленні; • правильно <i>вживає</i> самостійні та службові частини мови у мовленні, розрізняє омонімічні частини мови; • <i>дотримується</i> засвоєних орфограм в оформленні письмових робіт; 	<p>Систематизація й узагальнення вивченого про морфологію та орфографію.</p>	<p>Читання вголос і мовчки текстів різних стилів. Відповіді на питання за змістом прочитаного. Редагування речень, текстів. Розгадування мовних загадок, кросвордів.</p>

<ul style="list-style-type: none">• <i>порівнює</i> вивчені мовні явища рідної та української мов. <p><u>Ключові компетентності:</u> ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>		
--	--	--

8-й клас (105 год., 3 год на тиждень)
 (10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя.
 Обов'язкові види роботи виділені позначкою ***.
 Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<i>Мовна змістова лінія / Мовленнєва змістова лінія / Соціокультурна змістова лінія / Діяльнісна змістова лінія</i>		
ВСТУП. СПІЛКУВАННЯ ТА МОВЛЕННЯ (14 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розрізняє поняття мова й мовлення; • знає види мовленнєвої діяльності, монологічне й діалогічне мовлення стилі мови й типи мовлення; • розв'язує комунікативні та навчальні проблеми • ініціює усну, писемну мову для розв'язання конкретної життєвої проблеми; • дотримується основних правил спілкування; • здійснює всі види мовленнєвої діяльності; 	<p>Найважливіші відомості про спілкування та мовлення. Уявлення про мову й мовлення. Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо). Усне й писемне мовлення. Діалогічне й монологічне мовлення. Культура мовлення; мовленнєва ситуація; основні правила спілкування. Найважливіші вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, правильність). Мовленнєвий етикет. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум).</p>	<p>Виконання вправ з розвитку мовлення на тему «Сімейні традиції». Створення власного медійного продукту – відеоролик «Безпека в інтернеті», написання та відеозапис промови. Аудіювання (<i>слухання – розуміння</i>) Сприймання на слух, розуміння, запам'ятовування усного завершеного висловлювання різних стилів мовлення. Говоріння Створення діалогічних та монологічних висловлювань. Переказування змісту прочитаного, побаченого, почутого.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>складає</i> нескладні висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування; • <i>перекладає</i> тексти з рідної мови публіцистичного та розмовного стилів; • коротко <i>відтворює</i> готові тексти різних стилів за планом; • самостійно <i>створює невеликі</i> усні та письмові висловлювання, намагається дотримуватися вказаного стилю мови та типу мовлення; • <i>складає план роботи</i>, дотримуючись вимог офіційно-ділового стилю • <i>сприймає</i> на слух та частково запам'ятовує усне висловлювання; • <i>визначає</i> тему й основну думку усного висловлювання; • <i>складає</i> складний план тексту; • <i>розрізняє</i> стилі мови прослуханого висловлювання; 	<p>Текст. Основні ознаки тексту. Будова тексту. Тема. Мікротема. Абзац. Типи текстів.</p> <p>Стилі мови (публіцистичний, науковий, офіційно-діловий, художній, розмовний, конфесійний (церковний), епістолярний).</p> <p>Поглиблення знань про вивчені стилі. Ділові папери. План роботи.</p>	<p>Створення письмового висловлювання на запропоновану тему відповідного обсягу. Стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості. Вибірковий переказ розповідного тексту з елементами опису культурних та історичних пам'яток рідного краю в публіцистичному стилі.</p> <p>Читання Розвиток техніки читання вголос та мовчки, розуміння та переклад самостійно прочитаних текстів. Читання мовчки текстів, що належать до стилів: розмовного, художнього, офіційно-ділового, наукового, публіцистичного. Виразне читання вголос текстів.</p> <p>Письмо Побудова письмових текстів (діалог, монолог) різних типів, стилів. Перекази (навчальні і контрольні) за складним планом. Стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none">• після прослуховування <i>виконує</i> завдання, запропоновані вчителем;• <i>відповідає</i> на питання, поставлені вчителем;• <i>складає</i> діалог відповідно до запропонованої ситуації;• <i>стисло переказує</i> зміст прочитаного, послуханого, побаченого;• <i>дотримується</i> формул мовленнєвого етикету;• <i>читає</i> вголос та мовчки тексти у підручнику і тексти, запропоновані вчителем;• <i>визначає</i> головну думку прочитаного;• <i>виконує</i> завдання до тексту;• коротко <i>висловлює</i> власну думку про прочитане, користується словниками;• <i>читає</i> мовчки незнайомий текст;• робить записи (план, короткий конспект) у процесі читання;• <i>уміє</i> письмово переказувати (стисло, вибірково);		Складання плану роботи над проектом.
---	--	--------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> самостійно <i>створює</i> невеликі письмові тексти. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ЗСРІМ ГСК КК</p>		
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО. САМОСТІЙНІ ТА СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВМ. ВИГУК (12 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>знає та розуміє</i> функції мови; <i>знає</i>, що вивчає морфологія; граматичні ознаки частин мови; <i>розпізнає</i> вивчені частини мови. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ІКК КК ГСК</p>	<p>Розвиток української мови. Самостійні частини мови. Службові частини мови. Вигук як особлива частина мови. Орфограми в самостійних та службових частинах мови, правопис вигуків.</p>	<p>Значення ЗМІ для розвитку та популяризації української мови. Складання роздуму про важливість знання володіння державною мовою. Записування висловлень відомих людей, прислів'їв про мову. Колективне складання складного плану про роль інтернету у вивченні мов. Побудова речень з поданими словами.</p>
СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ. СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ (6 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>знає</i>, що таке словосполучення; 	<p>Поняття про словосполучення. Головне і залежне слово у словосполученні. Види</p>	<p>Складання розповіді з елементами роздуму «Яким я уявляю своє майбутнє» з використанням</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● <i>знаходить</i> головне та <i>залежне</i> слово у словосполученні; ● <i>аналізує</i> будову словосполучень, види за способами вираження головного слова; ● <i>розрізняє</i> типи підрядного зв'язку у словосполученні (узгодження, керування, прилягання); ● <i>виділяє</i> словосполучення із речень; ● <i>складає</i> словосполучення різних видів; ● <i>відрізняє</i> словосполучення від однорідних членів речення, граматичної основи, сполуки з самостійної частини мови зі службовою, складеної форми майбутнього часу дієслова дійсного способу, складеної форми вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників і прислівників; ● самостійно <i>працює</i> з підручником, шукає нову інформацію з різних джерел. 	<p>словосполучення за способами вираження головного слова.</p> <p>Типи підрядного зв'язку у словосполученні: узгодження, керування, прилягання.</p> <p>Синтаксичний розбір словосполучення.</p>	<p>запропонованих учителем словосполучень.</p> <p>Складання різних за структурою словосполучень, уведення їх в речення.</p> <p>Читання мовчки та вголос текстів.</p> <p>Переклад мікротекстів.</p>
---	---	--

<p><u>Ключові компетентності:</u> ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>		
РЕЧЕННЯ. ДВОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ (22 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що таке речення; • <i>розрізняє</i> речення від слова та словосполучення; • <i>має</i> загальні відомості про види простих речень; • <i>будує</i> прості речення; • <i>знає і визначає</i> головні члени; • <i>визначає тип</i> односкладних речень; • <i>розрізняє</i> простий та складений підмет; • <i>знає та розрізняє</i> види присудків; • <i>складає</i> прості речення певної структури; • <i>виконує</i> синтаксичний розбір двоскладних речень; • <i>знає</i> другорядні члени речення; 	<p>Загальне поняття про речення. Відмінність речення від слова та словосполучення. Просте речення. Окличні речення. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.</p> <p>Двоскладні речення. Головні члени речення. Підмет. Засоби вираження підмета. Простий та складений підмет. Особливості узгодження присудка із складеним підметом.</p> <p>Присудок. Типи присудків. Простий дієслівний присудок. Дієслівний складений присудок. Іменний складений присудок. Засоби вираження іменної частини складеного присудка. Тире між підметом і присудком.</p> <p>Другорядні члени речення Поняття про другорядні члени речення. Додаток. Прямі і непрямі</p>	<p>Складання висловлювань на актуальну тему з використанням простих двоскладних речень. Складання різних за метою висловлювання речень. Виразне читання діалогів. Складання поширених і непоширених речень. Поширення речень другорядними членами. Створення висловлювання про природу краю, що містить речення зі складеними присудками. Стислий письмовий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості (за складним планом).</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>уміє</i> знаходити другорядні члени речення. <p><u>Ключові компетентності</u> ЗСРІМ ІКК НВЖ КК</p>	<p>додатки. Означення. Узгоджені і неузгоджені означення. Прикладка. Обставина, види обставин. Порівняльний зворот</p>	
ОДНОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ (8 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> типи односкладних речень, особливості вираження головного члена в таких реченнях; • <i>уміє</i> розпізнавати типи односкладних речень із використанням опорних схем і таблиць; • <i>будує</i> односкладні речення різних типів; • <i>має поняття</i> повні та неповні речення, слова-речення, сферу їх вживання; • <i>виконує</i> синтаксичний розбір односкладних і неповних речень. <p><u>Ключові компетентності</u></p>	<p>Односкладні речення Типи односкладних речень. Означено-особові речення. Неозначено-особові речення. Узагальнено-особові речення. Безособові речення. Називні речення. Повні та неповні речення. Слова-речення. Тире в неповних реченнях.</p>	<p>Читання та переказування текстів, що містять односкладні речення. Складання і розігрування діалогів (телефонних) з використанням односкладних та двоскладних речень, повних та неповних речень. Переклад тексту, запропонованого вчителем. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Розвиток умінь сприймати під час слухання основну думку тексту. Звіт про виконану роботу, вживаючи односкладні речення.</p>

<p>ЗСПІМ ІКК НВЖ КК</p>		
УСКЛАДНЕНІ ПРОСТІ РЕЧЕННЯ (19 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • має поняття про ускладнюючі елементи речень; • знає, що таке однорідні члени речення; розділові знаки при однорідних членах речення; роль узагальнювальних слів та розділові знаки при них; • використовує узагальнювальні слова; • будує речення з однорідними членами; • знає, що таке вставні слова, словосполучення, речення; • розрізняє групи вставних слів за значенням; • знає пунктограми; • будує речення зі вставними компонентами; • знає, що таке звертання; 	<p>Ускладнені прості речення Речення з однорідними членами. Розділові знаки при однорідних членах речення. Кома між однорідними членами речення. Речення з кількома рядами однорідних членів речень. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова. Розділові знаки при узагальнювальних словах.</p> <p>Вставні слова, сполучення слів, речення. Розділові знаки при вставних компонентах</p> <p>Речення із звертанням. Звертання поширені й непоширені. Розділові знаки при звертаннях Загальне поняття про відокремлення. Відокремлення другорядних членів речення. Відокремлені означення. Відокремлені додатки. Відокремлені обставини. Відокремлені прикладки.</p>	<p>Твір-опис місцевості (села, міста) на основі особистих спостережень, вражень (за складним планом) із використанням речень ускладнених однорідними членами речення. Складання речень з однорідними членами. Доповнення речень однорідними членами. Складання розповіді із реченнями, що містять однорідні члени речення з узагальнювальними словами на тему «Улюблена справа кожному цікава». Виразне читання речень, що містять звертання. Складання діалогів, що містять звертання та вставні слова. Виконання вправ на визначення відокремлених другорядних членів речення.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • уміє ставити розділові знаки при звертанні; • <i>розпізнає</i> відокремлені члени речення; • <i>правильно</i> розставляє розділові знаки. <p><u>Ключові компетентності</u> ЗСРІМ ІКК НВЖ КК МК</p>	<p>Відокремлені уточнювальні члени речення. Синтаксичний розбір ускладнених простих речень.</p>	<p>Складання речень, що містять відокремлені означення та прикладки (опис природи). Редагування текстів (з відокремленими членами речення) офіційно-ділового стилю.</p>
ПРЯМА ТА НЕПРЯМА МОВА (8 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i>, що таке пряма мова, діалог, цитата; • <i>знає</i> правила вживання розділових знаків при прямій мові, діалозі, цитаті; • <i>знає і розуміє</i> правила заміни прямої мови непрямою; • <i>уміє</i> будувати речення з прямою мовою; 	<p>Пряма та непряма мова. Діалог Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Непряма мова. Способи заміни прямої мови непрямою. Діалог. Розділові знаки в діалозі. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Способи введення цитати у текст.</p>	<p>Складання розповіді про спілкування із цікавою людиною з використанням речень із прямою мовою. Трансформування речень з прямою мовою у речення з непрямою мовою і навпаки. Складання висловлення з використанням дібраних з мережі Інтернет цитат. Укладання словничка «Формули мовного етикету сучасної молоді». Складання діалогу на тему «Про що я хотів(ла) розпитати свого прадіда».</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>будує</i> діалог за певною ситуацією мовлення або на задану тему; • <i>правильно ставить</i> розділові знаки при прямій мові, діалозі, цитаті з допомогою схем та без них; • <i>використовує</i> цитати в усному та писемному мовленні; <p><i>правильно інтонує</i> речення з прямою мовою;</p> <p><u>Ключові компетентності</u> ЗСПМ ВВДМ ІКК НВЖ КК ГСК</p>		
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 8 КЛАСІ (6 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>уміє</i> узагальнювати вивчений матеріал; • <i>правильно використовує</i> вивчені пунктограми; 		<p>Вправи на узагальнення орфограм і пунктограм, вивчених протягом року.</p>

- визначає структуру простого двоскладного та односкладного речень.

Ключові компетентності

ЗСПІМ

ВВДМ

НВЖ

КК

9-й клас (105 год., 3 год на тиждень)
 (10 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя.
 Обов'язкові види роботи виділені позначкою ***.
 Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<i>Мовна змістова лінія / Мовленнєва змістова лінія / Соціокультурна змістова лінія / Діяльнісна змістова лінія</i>		
ВСТУП. СПІЛКУВАННЯ ТА МОВЛЕННЯ (18 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> основні поняття про мовлення і спілкування, види мовленнєвої діяльності; • <i>уміє</i> сприймати усне та писемне мовлення; • <i>розрізняє</i> стилі мови, типи, жанри мовлення, знає сфери вживання різних стилів мови; • <i>створює</i> монологічні короткі висловлювання різних типів, стилів. • <i>складає діалог</i> певного обсягу відповідно до запропонованої ситуації; • <i>використовує</i> репліки; 	<p>Відомості про спілкування та мовлення.</p> <p>Поняття про мовлення як засіб спілкування, пізнання і впливу. Усне й писемне мовлення. Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо). Адресат мовлення. Монологічне й діалогічне мовлення.</p> <p>Вимоги до культури мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство мовних засобів, виразність, правильність).</p> <p>Поняття про розмовний, науковий, художній, публіцистичний, офіційно-діловий стилі мови, сфери вживання кожного з них.</p>	<p>Аудіювання (слухання-розуміння) текстів, що належать до різних стилів, типів. Різновиди аудіювання – ознайомлювальне, вивчальне, критичне (практично).</p> <p>Перекази (навчальні й контрольні) за планом.</p> <p>Говоріння. Переказування (детальне, стисле, вибіркоче) змісту прочитаного, почутого. Стислі перекази текстів наукового й публіцистичного стилів. Вибірковий переказ тексту художнього стилю.</p> <p>Створення власних висловлювань Діалогічне мовлення.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>застосовує</i> формули мовленнєвого етикету; • <i>осмислює й запам'ятовує</i> почуте й прочитане; • <i>визначає</i> тему та основну думку почутого висловлювання; • <i>розуміє</i> загальний зміст почутого, усвідомлює його елементи, розрізняє основну та другорядну інформацію, з'ясовує незрозумілі слова й вирази, формулює власну думку; • <i>переказує</i> за планом прочитаний текст публіцистичного стилю мовлення; • <i>будує</i> діалог певного обсягу відповідно до запропонованої ситуації; • <i>складає</i> усні й письмові твори за зразком; • <i>уміє</i> писати автобіографію, заяву; • <i>осмислює й запам'ятовує</i> прочитане; 	<p>Ділові папери. Заява (проста і вмотивована). Автобіографія. Мотиваційний лист.</p>	<p>Створення діалогічних висловлювань різних типів, стилів мовлення з урахуванням адресата мовлення й мовленнєвої ситуації (приватна розмова, обговорення певної теми, дискусія). Розігрування діалогу.</p> <p>Монологічне мовлення Твори (навчальні та контрольні) за планом. Говоріння. Твір у публіцистичному стилі мовлення на морально-етичну тему. Письмо. Твори в публіцистичному стилі мови на морально-етичну та суспільну теми.</p> <p>Читання Читання мовчки текстів різних стилів мови, типів мовлення (вивчальне, ознайомлювальне, вибіркове). Виразне читання текстів різних стилів мови та типів мовлення (вголос).</p> <p>Письмо Побудова письмових текстів (діалог, монолог; твір-опис (зовнішності людини за уявою), твір-роздум у</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • <i>читає</i> мовчки незнайомий текст, складніший за сприйняттям і більший за обсягом, ніж у попередніх класах; • <i>переказує</i> стисло тексти публіцистичного стилю <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ЗСРІМ ГСК КК</p>		<p>публіцистичному стилі на суспільно-політичну й морально-етичну теми, складання ділових документів тощо). Вибіркові перекази текстів наукового і художнього стилів (на основі декількох джерел). Докладний переказ тексту публіцистичного стилю. Конспектування як різновид стислого переказу почутого.</p>
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО (7 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> роль мови в суспільстві, те, що мова – основний засіб пізнання, спілкування та впливу; • <i>визначає</i> функції мови в житті суспільства (комунікативна, номінативна, мислетворча, пізнавальна, культуроносна, об'єднуюча, етична, естетична); • <i>розрізняє</i> мову й мовлення як поняття нетотожні. • <i>будує</i> словосполучення; 	<p>Мова – найважливіший засіб пізнання, спілкування та впливу. Систематизація та узагальнення вивченого у восьмому класі про просте неускладнене та ускладнене речення.</p>	<p>Записування висловлювань відомих людей про розвиток української мови. Обговорення дискусійних питань, пов'язаних із співіснуванням української мови з іншими мовами. Ознайомлення з найбільш авторитетними мовними онлайн-словниками. Складання висловлювань на тему «Туристична привабливість України» з використанням двоскладних та односкладних речень.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>розрізняє</i> типи синтаксичних словосполучень за вираженням головного слова; • <i>знає й називає</i> основні ознаки речення; • <i>будує</i> прості неускладнені та ускладнені речення; • <i>визнає</i> в тексті прості речення; • <i>розрізняє</i> двоскладні й односкладні речення, виділяє в них граматичну основу; • <i>складає</i> висловлювання на актуальні теми, використовуючи різні типи речень; • <i>конструює</i> речення з прямою мовою, здійснює заміну прямої мови непрямою; • <i>створює</i> діалог відповідно до запропонованої теми; • <i>правильно ставить</i> розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ГСК КК</p>		<p>Складання висловлювання з використанням речень, ускладнених однорідними та відокремленими членами речення (орієнтовні теми: «Мое рідне Закарпаття», «Цінності сучасної молоді людини»).</p> <p>Коллективне укладання словничка звертань до рідних і близьких людей.</p> <p>Обговорення етикету повідомлень засобами SMS-спілкування.</p>
---	--	---

І ІКК		
СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ПРО СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ (4 год.)		
<p><i>Предметні компетентності</i> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> види складних речень • <i>розрізняє</i> структурні відмінності простих і складних речень; • <i>розпізнає</i> сполучникові (складносурядні та складнопідрядні) і безсполучникові складні речення в тексті. <p><i>Ключові компетентності</i> ВВДМ ЗСРІМ І ІКК НВЖ КК</p>	<p>Основні відомості про складне речення. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.</p>	<p>Стислий усний переказ тексту публіцистичного стилю (за складним планом). Читання та переказування текстів, що містять складні речення. Складання складних речень із запропонованих частин.</p>
СКЛАДНОСУРЯДНЕ РЕЧЕННЯ (12 год.)		
<p><i>Предметні компетентності</i> Учень/учениця:</p>	<p>Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Змістові відношення між частинами</p>	<p>Створення висловлювання-розповіді з елементами опису з використанням складносурядних речень (орієнтовна</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>володіє</i> теоретичним матеріалом про складносурядне речення; • <i>правильно ставить</i> розділові знаки між частинами складносурядного речення; • <i>конструює</i> складносурядні речення, використовує їх в усному й писемному мовленні; • <i>усвідомлює</i> інтонаційні та пунктуаційні особливості складносурядних речень; • <i>розмежовує</i> складносурядні речення та прості речення, ускладнені однорідними членами речення; • <i>знаходить</i> у тексті складносурядні речення. <p><u>Ключові компетентності:</u> ВВДМ ЗСРІМ КК</p>	<p>складносурядного речення: одночасність, послідовність, чергування, несумісність дій, протиставлення.</p> <p>Розділові знаки в складносурядному реченні.</p> <p>Синонімічність складносурядних речень із різними сполучниками, а також складносурядного і простих речень.</p>	<p>тема: «Що нині означає «жити красиво»?») Написання есе «Як стати цікавим людям і собі?»).</p> <p>Читання вголос складносурядних речень із дотриманням інтонації.</p> <p>Складання складносурядних речень за поданим зразком.</p> <p>Доповнює прості речення з сурядною частиною.</p>
СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ (20 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає</i> основні відомості про складнопідрядне речення; 	<p>Складнопідрядне речення, його будова, засоби зв'язку в ньому.</p> <p>Основні види складнопідрядних речень: з означальними підрядними, з</p>	<p>Читання вголос складнопідрядних речень.</p> <p>Складання складнопідрядних речень.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • правильно <i>ставить</i> розділові знаки між частинами складнопідрядного речення; • <i>розрізняє</i> сполучники та сполучні слова складнопідрядного речення; • <i>знаходить</i> у тексті складнопідрядні речення з однією й кількома підрядними частинами; • <i>визнає</i> головну й підрядну частину, види складнопідрядних речень, межі головної й підрядної частини, кількість частин; • <i>використовує</i> складнопідрядні речення у зв'язному мовленні; • <i>дотримується</i> правил інтонування складнопідрядних речень; • <i>складає</i> усні й письмові висловлювання різних стилів, використовуючи в них складнопідрядні речення. <p><u>Ключові компетентності</u> <u>ЗСРІМ</u> <u>ГСК</u></p>	<p>підрядними з'ясувальними, з обставинними підрядними частинами.</p> <p>Підрядні сполучники й сполучні слова в складнопідрядному реченні.</p> <p>Поняття про складнопідрядне речення з кількома підрядними (послідовна підрядність, неоднорідна підрядність, однорідна підрядність).</p> <p>Складнопідрядне речення з підрядними способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту.</p> <p>Розділові знаки в складнопідрядному реченні та реченні з кількома підрядними частинами.</p> <p>Синонімічність складнопідрядних речень з підрядними означальними та простих речень з дієприкметниковим зворотом.</p> <p>Синонімічність складнопідрядних речень з підрядними обставинними та простих речень з дієприслівниковим зворотом.</p> <p>Непряма мова як різновид складнопідрядного речення. Способи заміни прямої мови непрямою і навпаки (повторення).</p>	<p>Складання роздуму про необхідність підтримки людей з обмеженими фізичними можливостями та те, як їм можна й потрібно допомагати (із використанням складнопідрядних речень).</p> <p>Усний твір-роздум у публіцистичному стилі мовлення на суспільну тему «Що робить мене щасливим/ою» із використанням складнопідрядних речень)</p>
--	--	---

<p><u>КК</u> <u>НВЖ</u></p>		
<p>БЕЗСПОЛУЧНИКОВЕ СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ (10 год.)</p>		
<p><u>Предметні компетентності</u> <u>Учень/учениця:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>засвоює</i> основні відомості про безсполучникове складне речення; • <i>розмежовує</i> безсполучникові і сполучникові речення; • <i>визначає</i> смислові відношення між частинами безсполучникових складних речень; • <i>знаходить</i> у тексті безсполучникові складні речення; • правильно <i>інтонує</i> та ставить розділові знаки між частинами безсполучникових речень; • правильно <i>будує</i> безсполучникові складні речення; • <i>ставить</i> розділові знаки між частинами безсполучникового складного речення. 	<p>Безсполучникове складне речення. Основні відомості про безсполучникове складне речення. Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Інтонування безсполучникових складних речень.</p>	<p>Створення діалогу-обговорення актуальної теми. Написання твору-роздуму на морально-етичну тему в публіцистичному стилі (орієнтовні теми: «Як відшукати свій шлях у житті», «Чи зможуть селфі із часом замінити родинні фотографії?») з використанням безсполучникових речень. Трансформування складних сполучникових речень у безсполучникові. Складання безсполучникових речень з різними смисловими відношеннями між частинами.</p>

<p><i>Ключові компетентності</i></p> <p>ВВДМ ІКК НВЖ ГСК КК</p>		
СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ЗВ'ЯЗКУ (10 год.)		
<p><i>Предметні компетентності</i> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знаходить</i> у тексті складне речення з різними видами зв'язку; • <i>визначає</i> його основні ознаки й будову; • <i>будує</i> складні речення з різними видами зв'язку; • <i>визначає</i> структуру речень з різними типами зв'язку; • <i>правильно розставляє</i> розділові знаки й обґрунтовує їх; • <i>трансформує</i> прості речення в складні з різними типами зв'язку; • <i>складає</i> усні й письмові висловлювання публіцистичного й наукового 	<p>Складне речення з різними типами зв'язку (сполучниковим і безсполучниковим, сурядним і підрядним).</p> <p>Розділові знаки в складному реченні з різними типами сполучникового й безсполучникового зв'язку.</p> <p>Синонімічність складних речень з різними типами зв'язку і простих речень.</p>	<p>Аудіювання тексту публіцистичного стилю.</p> <p>Складання речень з різними видами зв'язку.</p> <p>Читання вголос речень із різними типами зв'язку із дотриманням інтонації.</p> <p>Усний твір-опис зовнішності людини.</p>

<p>стилів, доцільно використовуючи виражальні можливості складних речень з різними типами сполучникового та безсполучникового зв'язку</p> <p><u>Ключові компетентності</u></p> <p>ВВДМ ЗСРІМ НВЖ ГСК КК</p>		
ТЕКСТ (8 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u></p> <p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>знає і називає</i> ознаки тексту, пояснює його структурні особливості; • <i>визначає</i> тему, основну думку тексту; • <i>виділяє</i> ключові слова в тексті й тематичне речення в абзаці; • <i>конструює</i> невеликі тексти на запропоновану тему; • <i>оцінює</i> виражальні можливості текстів різних типів і стилів. <p><u>Ключові компетентності</u></p> <p>ВВДМ</p>	<p>Мовні засоби міжфразового зв'язку: лексичні й контекстуальні синоніми; повторення слів; слова з часовим, просторовим значенням, вставні слова; сполучники, частки, що виражають логічні зв'язки між висловлюваними думками.</p> <p>Складне синтаксичне ціле.</p> <p>Відоме і нове.</p>	<p>Інтерв'ю на тему «Уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку» або репортаж на тему «Формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства».</p> <p>Створення власних медіапродуктів – відеоролики на теми «Дотримання авторських прав», «Академічна доброчесність».</p> <p>Читання текстів різного типу вголос і мовчки.</p> <p>Виконання конспекту стислого переказу.</p> <p>Тези прочитаних публіцистичної чи науково-пізнавальної статей.</p>

ЗСРІМ ІКК КК		Конспект сприйнятого на слух тексту.
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО (6 год.)		
<p><u>Предметні компетентності</u> Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>аналізує, систематизує, узагальнює</i> вивчене про речення; • <i>розрізняє</i> спільне й відмінне між словосполученням і реченням; • <i>характеризує</i> головні та другорядні члени речення і способи їх вираження; • <i>розрізняє</i> прості неускладнені та ускладнені речення; • <i>знає</i> типи складних речень і дає їм повну характеристику. <p><u>Ключові компетентності</u> ВВДМ ЗСРІМ ІКК КК</p>	<p>Мовні аспекти вивчення речення (порядок слів у реченні, граматична основа речення, види речень, засоби передачі смислу та емоційних забарвлень).</p>	<p>Редагування речень. Переказування текстів із використанням вивчених синтаксичних конструкцій. Написання речень з поясненням орфограм і вживанням розділових знаків.</p>